

REDACTIA

Dez. Ferencz-utca nr. 20

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 1 lună ... 2 "

Num. de Duminică pe an 4

coroane.

Pentru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

sumeri de zi pe un 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Dez. Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se

inapoiază.

Telefon oras și comitat 5/2

Frământarea din Franța.

(*) Marea națiune franceză, sora bună a noastră, mândria rasei latine, este într-o frământare cum de mult nu s'a văzut nici chiar în Franța, unde altminteri întotdeauna fermentează câte o idee care ține în ațărare sufletele.

Francia a rupt adecă ori ce legătură cu papa, lucru ce nu s'a mai întâmplat de cât la 1789, când cu revoluția cea mare.

Mișcarea asta de a desface biserica de stat s'a pornit înainte cu patru ani sub guvernul lui Waldeck-Rousseau, s'a făcut lege sub Combes, care fusese de altfel preot, și s'a dus la îndeplinire acum, sub guvernul Clemanceau.

Potrivit legii, pentru a mai slugi în biserică, preoții trebuiau să facă rugare la autorități, și peste tot, să se conformeze legii privitoare la reuniuni. Papa a oprit însă preoțimea dela aceasta »umilire«, cum a zis, și astfel nainte cu două săptămâni, Duminică, preoții s'au pomenit că nu mai sunt stăpâni în biserici, ci totul e sub puterea statului.

Biserică, seminare și alte clădiri, au fost luate dela preoți, mitropoliți și episcopi, fiindcă n'au vrut să se supună legii țării ci au ascultat de porunca papei, au trebuit să se mute din palatele de până acum. Ne venise chiar știrea, că preoții mai tineri,

peste 7000, au fost chemați să-și facă slujba în oștire.

Peste tot, s'a încins o luptă desnădăjduită între preoțimea care ascultă de papa și între guvern, care nu vrea să se lase, ci duce și cu puterea la îndeplinire legile făcute. S'au întâmplat, după cum se știe, ciocniri între poporul care era pe partea preoților și între poliție și altă parte de cetățeni, cari spun să se îndeplinească legile. Preoțimea luptă cu atât mai desnădăjduită, cu cât a pierdut toate averile, ce și-a agonisit de o sută de ani, și se știe: în Franța preoțimea catolică era foarte bogată. În lupta asta cele două părți nu se cruță: ministrul Briand aruncă în fața clerului tot felul de păcate ce a săvârșit, foile guvernului scriu cu nespuse asprime, — preoții nu se lasă însă nici ei, ci pe d'oparte se apără de învinuiri, pe de altă parte se năpustesc asupra guvernului și îl acuză că e fără frică de Dumnezeu și prin legea ce a adus, o să destrame țara, și o să strice poporul.

Pe d'oparte mitropoliți și episcopi cu nume strălucite, pe de altă parte bărbați de stat, cărmuitorii țării cei mai mari pe care-i are azi Franța. Și deși în lege se spune că bisericilor nici guvernul nu le poate da altă destinație, ci ele rămân pentru slujba dumnezeiască, totuși câtă vreme preoțimea nu vrea să urmeze de cât sfatul papei, o să fie mare încurcătură: biserici fără preoți! Papa crede că-l va sili astfel

pe guvern să cedeze, să se moaie. *Clemanceau* însă, primul ministru al țării, a declarat-o: ori face ca legea să fie executată pe d'a întregul, și deci să nu cedeze față de papa, ori părăsește cărma.

Dușmanii Franței se și bucură. Ei speră, că încurcătura asta o să-l slăbească grozav și multă vreme pe poporul mare, care în atâtea rânduri a mers în fruntea altor ginte, o să decadă și vorba lui vreme îndelungată nu o să mai apese în cumpănă.

Noi credem însă, că precum a trecut Franța peste alte primejdii mai mari și așa zicând a renăscut din propria cenușă după dezastrul dela 1870—71, așa și acum, are să treacă norocoasă și peste acest incident, destul de grav de altfel.

Puterea francezilor a fost întotdeauna, și desigur, este și azi: mintea! Mintea luminată care să-i povățuiască a ieși teferi din situațiuni grele.

Când ne gândim, că francezii ne sunt frați: din aceeași mare tulpină cu noi, — că Franța a fost și este leagănul ideilor generoase și a libertății popoarelor, că marii bărbați români cari au făcut România de azi (Brătianu, Rosetti, Alexandri, Negri, Golescu etc.) acolo au învățat și acolo au găsit adăpost, când din patria lor au fost isgoniți de dușmanii românilor; când ne gândim mai ales la sprijinul ce l'a dat Franța (sub Napoleon III) pentru *unirea principatelor române*; când ne gândim că în »*Voci latine*« cei mai mari bărbați ai Franței și-au

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Un poet al sufletelor caste.

(I. Alex. Brătescu-Voinești.)

De Horia Petra-Petrescu.

Vi se va fi întâmplat și DVoastră de multe ori să dați — după ce ați citit un maldăr întreg de volume — peste vre-o câteva pagini, cari v'au întins locului. Așezi cartea la o parte, pentru câteva momente, și-ți zici: Asta este. După frazele șterse, după ideile banale redată într-o formă banală, îți cade atât de bine recrearea asta sufletească. Citești din nou pasagiul și-ți afli din nou simțimentele de mai nainte — ce e mai mult, găsești frumuseți noue, ascunse până atunci în tainele frazei, în construcție, în amănunțele trecute cu vederea. Și paginile astea le ții minte mult, mult timp, observațiile subtile îți revin în memorie și-ți cad bine, de câte-ori simțești sau vezi ceva înrudit sau de câte-ori întâmpini tocmai contrariul.

Paginile, care-ți ținutesc atențiunea într'atât, le-aș asemăna cu niște licurici luminoși, cari strălucesc în bezna întunecului — supraproducția scrierilor de duzină, fără de nici o culoare originală, fără de nici o importanță. Dupăcum impresia vizuală îți rămâne întipărită pe retina ochiului timp îndelungat, tot astfel îți aduci aminte de ideile și forma celor cetite în tăcerea odăiții tale de lucru.

Senzația aceasta am avut-o totdeauna față de schițele și nuvelele dlui *Brătescu-Voinești*.

Când am celit pentru prima-ora pe »*Pană Trăsnea Sfântul*«, pe cele »*Două surori*«, »*In lumea dreptății*«, »*Microbul*«, mi-am zis involuntar: »paginile acestea le vei țineă minte«. Și glasul lăuntric n'a fost augur mincinos.

Acum, când am recetit din nou schițele și nuvelele — adunate în volum, am simțit aceeași bucurie sufletească regăsindu-mi vechile cunoștințe, prietenii cu aceeași căutătură blăjină a ochilor, cu aceleași gesturi inofenzive ale mâinii, cu același pas trăgănat, lin, plin de bunătațe. Și cocoana Leonora a început din nou să-mi toră la urechi genealogia Nisipenilor și Strâmbenilor, să-mi povestească cu sfătoșenie despre găina ei — »*Balbara Ulbricht*, nu altceva!« oala cu măgheranul s'a spart pentru a nu ști câte-ora înaintea ochilor mei sufletești, spre marea supărare a babei, am revăzut jocul vesel de loton de Sâmbătă seara, l'am văzut pe credinciosul Caston târindu-se la picioarele stăpânului seu și am mai zărit pe sârmanul Microb arătând camaradului, care și-a bătut joc de stângăcia lui, cu un gest de disperare pe femeia paralițică.

Oamenii aceștia au carne și oase, umblă, discută, plâng, râd — nu sunt numai niște simpli manechini de bălciuri.

Și cunoștința oamenilor din nuvelele dlui *Brătescu-Voinești* mi s'a sporit. Au mai venit vre-o câteva persoane. Volumul editat de revista ieșană »*Viața românească*«*) conține, pe lângă toate bucățile publicate în ediția »*Minervei*«, încă 6 nuvele și schițe, una mai mare, dela care și-a și primit numele volumul, celelalte mai scurte: în total 17 bucăți.

*) *In lumea dreptății*, Ioan Al. Brătescu-Voinești, ed. »*Viața românească*«, Iași 1906, pag. 290 în 8°, 2 lei.

Să vă povestesc pe scurt nuvela primă: »*In lumea dreptății*«.

Andrei Rizescu, judecător de ședință la tribunal și absolvent al conservatorului de vioară, e o fire timidă, neindemânică, sentimentală. Pasiunea lui e contemplarea operelor de artă, discuțiile de spirit, dar mai cu seamă muzica, în care se contopește de câte-ori ni-se dă ocazie. La o simfonie a avocatului Vineanu, o serată spălăcită, cu jocuri idioate de cărți, cu fraze săci și cu discuții plictisitoare, face cunoștință cu directorul gimnaziului, cu Antonescu. El, care »afaceri și politică nu se pricepe să discute, cărți nu știe să joace, să danseze nici atât, iar miopia lui îl face să tresară la fiecare mișcare, de teamă să nu răstoarne ceva,« face cunoștință cu cumnata lui Antonescu, dșoara Murgu, care-i cântă la pian bucăți din Beethoven.

În mijlocul banalului, care-l înconjoară, găsește — pe lângă toată stângăcia lui — o ființă, la care ține, căreia nu-i poate refuza să nu cânte la olaltă, să nu urmeze invitații lui Antonescu, un om vesel și inimă bună, când acesta-l invită seriile la ei și-l roagă să colaboreze la un concert în folosul bibliotecii gimnaziului. Rizescu ajunge în vârtejul plăcut al unei iubiri curate și sfinte, precum nu îndrăzneă nici chiar prin vis să și-o închipuiască. Omul învățat cu viața de cafeana, de birt, cu odăile pline de pustietate și răceală, se prinde cu amândouă mâinile de norocul, care i-se îmbrie și ia de nevestă pe Elena Murgu. Câtă dragălașie în epistola Elenei adresată unei prietene, în care și descrie fericirea casnică. Locuința le e »un pahar,« drăguță, curată, cu o grădină de flori, pe cari le îngrijește gazda căsii. Cu ajutorul muzicii, pe care o cultivă cu toată patima, se

ridicat vocea în favorul frunțașilor noștri ajunși în temniță pentru *Memorand*, nu putem decât să arătăm dorința noastră fierbinte ca frământările d'acum să se potolească cât mai repede, spre binele și întărirea fraților noștri de pe malurile Senei.

Memoriile Reginei României. »*L'Indépendance Roumaine*» ne aduce știrea, că M. Sa Regina României, incomparabila Carmen Sylva, a terminat cu scrisul memoriilor Sale.

Uvrajiul acesta interesant scris în limba germană a fost încredințat literatului german Paul Lindenberg, care-l va pune sub tipar, iar Georges du Dubor a obținut autorizația de a-l traduce în limba franceză.

Pentru țărani. În contractele de arendare a moșiilor sale, Academia română a prevăzut condițiuni cari vor pune la adăpost pe țărani de exploatarea arendașilor, asigurându-le condițiuni bune pentru tocmele agricole, și punându-i la adăpost de ce sufereau pe urma unora din arendași.

Gross-Österreich.

Cunoscutul ziar austriac »*Reichspost*» publică în numărul dela 25 Dec. un articol intitulat »Gross-Österreich« din peana dlui Aurel C. Popovici. Deja faptul, că articolul d-lui Popovici, în care face mereu propagandă pentru idea unei »Austrii-mari«, se publică în cele mai de frunte ziare austriace, arată ce mult preocupă această idee spiritele politicianilor austriaci. Estragem din articol următoarele:

»In Austria sufragiu universal va fi în curând lege. Ungaria de asemeni va trebui să-l primească. Poate că aceasta reformă să fie de mare însemnătate, dar sigur nu va avea efectul, care se așteaptă dela ea. În Austria are să fie introdus votul universal pentru ca aceasta întărită printr'o reformă sănătoasă să poată pași cu toată energia contra nizuințelor de despărțire ale unguirilor. Baza ambelor reforme, atât în Austria cât și în Ungaria ar fi deci iarăși dualismul învechit. Așa

dar iarăși această politică a monarhiei înjumătățite, fără scop, fără nici un sfânt! La tot cazul trebuie să se facă ceva, căci descompunerea imperiului de mult nu mai e frază goală; stâlpii monarhiei sunt zguduți din temelii, se clatină. Corabia mândră a Habsburgilor e ruinată, se scufundă. Și cu toate aceste acest stat, care a avut în Sud-Vestul Europei o rolă dominantă și era așa de necesar, piere numai de aceea, fiindcă îl lăsăm să peară, fiindcă nu vedem adevărata cauză a răului și nu căutăm adevăratul remediu«.

După ce dl Popovici se ocupă de sufragiu universal și dovedește, că dualismul și hegemonia unguirilor în dualism e piedică dezvoltării sănătoase politice a Austro-Ungariei și cea dintâi cauză a descompunerii imperiului, reia idea, care-l preocupă, idea »Austriei-mari«:

»Luând toate acestea (cecece a zis despre dualism) în considerare, trebuie să recunoaștem, că e timpul suprem a sana răul. Astfel ajungem la ideea, care ni-se impune cu un imperativ categoric: la idea reorganizării întregii monarhii. Ne putem însă ușor convinge, că această reorganizare nu se poate întâmpla pe cale parlamentară. (În cartea sa dl Popovici spune apriat: singurul care poate executa această reorganizare e *Împăratul*). Noua constituție trebuie să dea **egala îndreptățire și autonomie națională tuturor popoarelor monarhiei**, care trăiesc compact în senz etnic. Având posibilitatea unei dezvoltări naționale, toate popoarele se vor asocia din proprie voință, spontană, întregului organism al imperiului. Părțile întregului, aceste state autonome, vor avea factori *reali*, cari să le țină strâns legat: Casa domnitoare, o armată și marină comună, politica externă, diverse foruri judiciare și finanțele comune. Prin acești factori și mai ales printr'un *parlament imperial* bazat pe sufragiu universal secret și un guvern centralizat, ar fi în stare toate popoarele, cari trăiesc aici, să compună o puternică mare Austrie. Atunci toate popoarele ar trăi în înțelegere între ele, căci fiecare are existența națională asigurată și nu vor mai fi crizele, cari acum distrug bazele imperiului și-l aduc la ruină. Însă toate acestea nu se vor putea întâmpla cu concursul celor două parlamente, cari există acum, ci printr'un *fait accompli*. Și această posibilitate o are Majestatea Sa!

După Crăciun.

Budapesta, 27 Dec.

Sărbătorile Crăciunului catolic au trecut dar pacea și liniștea pe care au adus-o dănuiește încă în lumea politică. Ziarele ungurești au apărut toate de sărbători cu bogate suplimente literare. Ele au fost mult așteptate și gustate cu lăcomie de public. Când vom avea și noi o presă atât de puternică, bogată, serioasă și influentă? Când vom putea da și noi numere de Paști și Crăciun groase și încărcate cu darurile cele mai frumoase și mai alese ale scriitorilor noștri?

Dar această presă mare și răspândită îmi amintește altceva. Ea se razimă pe o stare de lucruri, care încă răsare din marea nedreptate națională caracteristică țării noastre. Preponderența rasei ungurești, stăpânirea ei politică peste naționalități a creat o clasă de intelectuali și o burghezime ungurească sau unguiră, care este în disproporție cu numărul poporului unguresc. În realitate, poporul unguresc ar trebui să aibă o clasă de surtucari cel mult pe jumătate așa de numărăoasă și de bogată decât are a avea. Plusul ei merge pe socoteala naționalităților, al căror loc îl ține. Și plusul acesta face viața intelectuală și politică ungurească de azi atât de bogată și de puternică. Acelaș plus face presa ungurească de două ori mai mare și mai răspândită decât ar trebui să fie. Iar când echilibrul și proporția justă a drepturilor și a puterii publice se va restabili — și va trebui să se restabilească — între naționalități, atunci această supralimentație a vieții publice, a culturii, a literaturii, a artei ungurești va trebui să încete. Puterea și răspândirea presei ungurești va scădea pe măsură ce va crește presa noastră intelectuală. Va fi o apropiere reciprocă, care ne va pune pe acelaș nivel, pe ei și pe noi. Dar când? ...

Declarații și interviuri.

În numerele de Crăciun ale presei ungurești găsim afară de bogata materie literară

împrietenesc cu șeful muzicii regimentului, cu italianul Caselli, o bunătate de om, cu gesturile lui mucălite, cu limba lui românească-italienească-franțuzească, un amestec caraghios din toate acestea trei, cu exclamările: »Mio complimento!« »Una bruta ve dico, una bruta!« Și idila aceasta în trei nu e privită cu ochi buni de nimenea.

Înainte de toate, cine l'a pus pe Rzescu să cultive muzica, să dea atențiune literaturii, să se entuziasmeze de lucruri atât de îndepărtate de viața de avocat? Și vedeți, aici zace vina lui cea mare — nu e născut de a jupuî oameni. Firea lui senzibilă, ca a unei mimoze, e făcută din alt aluat, decât la camarazii lui. Omul conștient și plin de bunătate, e punctual în oficiu, pretinde dela superiori și dela subalterni aceeași punctualitate și — cecece e greșeala cea mai mare — protestează când vede limpede, să i-se facă unui om nedreptate în numele legii, cu mâna pe cruce. Ascultați una, își luă refugiu la muzică:

»Durerea oboselei ceasurilor de lucru, petrecute într'o astfel de atmosferă, vindecă Andrei cu muzica. Dela primele acorduri, toată mâhnirea pieră ca prin farmec.

»De aceea acum cel puțin de două-ori pe săptămână trecătorii auziau seara valuri de armonie ieșind pe ferestrele casei din strada Speranței și din când în când glasul lui Caselli: »No, no, no, da capo, più moderato, molto più moderato«.

»La pian e Elena, în dreapta Andrei cu vioara, în stânga Caselli cu violoncelul. La o mesicioară alături joacă șah doctorul Georgescu și Antonescu.

»În antru, în fața unei mese pline de jurnale de modă și de cataloage dela *Louvre*, stă mama-

Tilda (cumnata) și soția doctorului, adâncite în căutări de lucruri nouă pentru rufăria copilului ce se așteaptă încurând...

Asta-i numai o pagină — ca specimen — (pag. 29) pentru liniștea și culorile potolite, pe cari le întrebunțează dl B.-V.

Încep hărțuilele cu superiorul și cu colegii, cari îi iau în nume de rău firea blajină.

Președintele Nic. Ionescu, avocatul Berlescu, protivnicul seu Vineanu — în sfârșit toți sunt în contra lui. Oamenii ăștia sunt frați de cruce cu magistratura rusească descrisă în romanul lui Tolstoj »*Inviere*«. Vă aduceți aminte, unul din avocați se grăbește la o întâlnire »amoroasă« și stă ca pe spini la pertractare, altul are colici, altul își pune'n cap: »dacă numărul pașilor, pe cari îi fac din odaia de ședințe până la locul meu, se poate împărți cu 6, atunci n'are dreptate inculpatul« și încă vre-o câteva exemplare de acestea — cinstea magistraturii rusești.

Dar trebuie să cetiți nuvela în întregime ca să puteți observa starea sufletească, prin care trece Rzescu, îndurând aluziile pișcătoare și purtarea brutală a colegilor săi.

În timp ce nevasta îi este lăuză în pat primește Rzescu actul de permutare într'o localitate uitată de lume — asta mulțumită viclesugului președintelui și a colegilor. În țazar aleargă el la București, la ministru, înzadar se roagă în dreapta și 'n stânga, trebuie să plece peste câte-va zile din oraș. Nevasta bolnavă încă, durerea că i-se face nedreptate, încurajarea lui Caselli — îl hotărăsc să se facă avocat independent, să-și deschidă cancelarie. Dar și acum trebuie să constate că nu e de avocat. Oamenilor la cari vede

că n'au dreptate, le zice: »Du-te acasă, omule, n'ai dreptate!« Face așa un avocat?

Principiul celorlalți e: »Procese drepte poate să câștige ori ce dobitoc. Meritul e să câștigi procese nedrepte«. Viața asta nu o mai poate duce tot așa. Ii trebuie liniște. I-se și dă ocazie. Se retrage cu familia pentru vacanță în Transilvania. O femeie bătrână îi încredințase paralele nepoate-si, ca să aducă procente. El i-a recomandat pe un țaran, care se roagă de mult de el să de-a cu împrumut banii bătrânii.

Aceasta o face cu atât mai mult, cu cât îi promite țaranul 2000 de lei drept răsplata. 2000 de lei! Va putea să cumpere cumnate-si ce-i trebuie, va mobila salonașul cu piano, veche dorință a Elenei, va face o călătorie departe, departe de aerul ăsta greu, de oamenii ăștia nesuferiți. Și primește. Primește mai cu seama că bagă de seamă, cât de sărăcăcios e îmbrăcată nevastă-sa fiind-că observă care e pricina de ce ea nu voește nici când să cerceteze o petrecere și fiind că-l doare la inimă ca ea suferă din cauza lui. Dar țaranul moare și iese la iveală, că întregă moșia lui e scrisă pe numele nevaste-si. Tot va câștiga bătrâna banii înapoi. Are martori siguri, nu poate să peară. La proces — cu toate că e clar, ca lumina zilei, cine are dreptate — martorii nu spun cum au fasonat mai înainte. Bătrâna și-a pierdut banii. Când află dela aprodul, care o împinge afară, ea strigă lui Rzescu numai atâta, cu mâna întinsă spre blestem:

— »Dumnezeu să-ți plătească și să te miluiască!»

Și cumintele astea îl ard ca fiere înroșite. Ese afară, ajunge lângă o fântână cu apă rece ca

și în materia politică trei declarații de ale trei oameni politici unguri.

În »Pester Lloyd« ministrul-președinte *Wekerle* se rostește asupra mai multor probleme, dar mai ales *asupra sufragiului universal*.

»Reforma electorală, a zis, formează o preocupare serioasă a guvernului. Lucrările pentru culegerea și coordonarea datelor trebuitoare încă nu s'au mântuit. Ele au două scopuri: întâi *lărgirea dreptului de vot și al doilea noua arondare a circumscripțiilor electorale*. Lucrările se fac în mod serios și grabnic. Cu toate acestea, având în vedere vastul material de lucrat și însemnătatea reformei, primul proiect de raport nu se va putea isprăvi decât *în preajma toamnei viitoare*.

»Până la reforma electorală partidele coalizate nu vor căuta să se majorizeze. Armonia coaliției nu se va turbura prin mici lupte de ziare.

Partidele coalizate nu vor căuta deci nici una să dobândească majoritatea. Partidul *kossuthist*, desigur, nu va putea să aibă această tendință, de vreme ce el are de pe acuma majoritatea...

D-nul *Wekerle* are spirit, dar pare a crede că altă lume nu are de loc.

Kossuth Ferencz încă a crezut de cuviință să se rostească, nu pentru a promite aderenților sei o grabnică plecare dela putere și să lupte pentru principiile sale, ci dimpotrivă.

»Sunt mulți nemulțumiți, nerăbdători și neastâmpărați de îndelungata noastră ședere la guvern. Le răspund, că scopul nostru nu-i de-a împlini sarcinile primite cât mai curând, ci cât mai bine«.

Și, în sfârșit, baronul *Bánffy*, care de când a părăsit fotoliul ministerial se mângâie cu ezerciții de stil prin reviste și foi.

El repetă, ceea ce a spus încă odată: *Andrássy* s'a învoit la alegeri ca partidul *kossuthist* să câștige majoritate. Dar ideea *kossuthistă* tot nu are aderența majorității alegătorilor și aceasta trebuie recucerită ideii deakiste.

ghiața. »Ajuns, își smulge gulerul în legătura dela gât, le bagă 'n buzunar, se apleacă și pune capul în bătaia apei. Aaaa! ce bine face răceala asta care-l unge 'n creștet!.

Cum potolește svăcneala din tâmpile, și sgomotul din urechi... Multă vreme stă așa; apoi se scoală, se șterge, și pornește prin zăvoiu spre punte...

»Mai trebuie adăogat? — înnebunise.

»In lumea dreptății« — înțelegeți ironia. Sfârșitul — în treacăt fie zis — e cam nebulos.

Că a nebunit e clar — dar cetiți pasagiile de pe pag. 82.

— Dă năvală în ușa odăii de culcare, care se bate de perete... Într-o privire de o clipă vede tot: Elena leșinată..., doctorul... două femei... sticle... ligheanul plin de sânge și copilul! Vrea să înainteze dar nu poate și scoțând un răcnet înspăimântător, ca de uriaș 'ngunghiat, se năruie în pragul ușii...«

Ce s'a întâmplat cu Elena și cu copilul? Poate că am insistat prea mult la povestirea nuvelei — dar din mersul gândirii, din pasagiile citate veți fi văzut cercul de idei, lumea din care-și ia dl Brăt. V. subiectele.

De aceiași bunătate de suflet, ca și *Rizescu*, e Pană Trăsnea sfântul și judecătorul din »Carnetul unui judecător«, și »Radu Fânuleț«.

După ce ai citit o bucată din volumul acesta te simțești mai bun, cu mai mare dragoste față de ființele astea, cari se luptă cu puteri neegale, cu prejudeciile idioate ale lumii. Cei cu principiul »artă pentru artă« pe buze vor da nițel din umeri la ce am zis mai sus, voind să spună: »lan te

Congresul bisericesc sârb.

Carlovitz, 27 Dec. Ședința de azi e de mare însemnătate pentru viața bisericească sârbească. În urma intervenției lui dr. G. Crasoievici și dr. M. Mihailovici, partidul radical a ajuns la înțelegere cu partidul independenților și astfel în comun acord au hotărât programul de muncă al congresului. Se speră astfel că afacerea autonomiei bisericești să fie dusă cu un pas înainte.

Nu de mai puțină însemnătate este faptul că patriarhul *Branovic* a ținut și el o vorbire în care a accentuat că fără pace și înțelegere deplină între membrii congresului nu se poate duce la bun sfârșit organizarea autonomiei bisericești. De aceea roagă pe toți, să fie cu dragoste și răbdare unii față de alții, că numai așa se va ajunge la binele comun.

Vorbirea a fost primită cu ovațiuni și la propunerea deputatului dietal dr. D. Musitzky, vorbirea s'a anexat în întregime la protocol.

S'a procedat apoi la alegerea celor 7 comisii.

Din străinătate.

Impăratul Germaniei, dorind să feliciteze pe M. S. Regele Carol cu privilegiul celei d'a 50-a aniversări a întăririi Sale în armată, a însărcinat două delegațiuni din armata germană de a se duce la București spre a prezenta felicitările sale Majestății Sale.

Una din aceste delegațiuni se compune din ofițerii ai reg. I de artilerie din gardă, cuprinzând pe comandantul regimentului, dl colonel *Von Heineceus*, căpitanul *von Anlock*, locotenentul *von Neubronn* și sublocotenentul *von Siebenam*.

A doua delegație se compune din comandantul reg. 9 de dragoni, un căpitan, un locotenent și un sublocotenent din același regiment.

Aceste delegațiuni vor sosi la București și vor fi primite de către M. S. Regele la 1 Ianuarie st. n., adică Marța viitoare.

uită, omul ăsta se face, pretinde că se face mai bun cetind aceste pagini!« Da, te faci mai bun. De ce să nu aibă adevărata artă și însușirea asta atât de desprețuită de Dvoastră?

Pe dl Brătescu — Voinești l-ași numi *poetul sufletelor caste*.

Ce ne leagă atât de mult de volumul acesta de 200 și atâtea pagini? Liniștea și seninătatea cu care sunt spuse toate, cursul acesta domol al apei, care ne descoperă — tocmai prin liniștea sa — afunzimea. Altă caracteristică e întrebuintarea epitetelor. Băgați de seamă, nu e vânător de senzație dl B. V. Am putea zice mai mult: adiectivele nici nu au o bogăție prea mare. Și totuși. Citești o bucată întreagă și ansamblul, întregul acesta te face să-l apreciezi după merit.

Cunosc un domn mai în vârstă, care mi-a spus odată: »De câte ori întru într-o casă străină, în vizită, primul lucru pe care-l fac — după ce stau puțintel pe scaun — e să caut cu ochii ce fel de cărți are stăpânul casei. Crede-mă, de multe ori am primit deslușiri escelente în privința stăpânului. Nu-a așa? Nu se cade să frunzărești la vizite o carte. Da ce să-i faci? De dragul experiențelor, pe cari le câștigam, îndeplineam această nepoliteță«.

Câte odată îl imitez și eu pe domnul acesta. Dacă găsesc pe *Eminescu*, pe *Alexandri*, pe *Coșbuc*, îmi saltă inima de bucurie.

Sunt orientat.

De aici încolo mai adăogați și volumul acesta, *Dvoastră*, cari aveți în bibliotecă ce este mai bun în literatura noastră.

Lipsca, Decembrie.

Ultime știri.

Proces pentru agitație. *Timișoara*, 27 Dec. Azi era să se judece la tribunalul de aici procesul intentat bravului preot *Vasilie Terebenț* din *Isvin*, învinuit, că la alegerile trecute îndemnând poporul să voteze pentru candidatul naționalist, *protopopul Pepa*, ar fi călcat §-ul 170 al art. de lege XV din 1899 (transgresiune electorală). *Notarul Stefan Munteanu* și scriitorul *Réti József* au jurat că *Terebenț* a zis: »Fie afurisit cel-ce nu va vota cu candidatul național«. Alți martori, dr. *Lucian Georgevici*, *Iosif Petcu*, *D. Novac*, *Iefta Stefanel*, *St. Pop*, *D. Cira*, *Costa Bogdan*, au jurat că n'a zis așa, ci a afurisit numai pe cei-ce ar umbla cu mită.

Apărător al dlui preot a fost avocatul dr. G. Adam. Procurorul a cerut amânarea, ceea-ce s'a admis, pentruca să fie ascultat și fibirdul (care de sigur nu va fi știind românește).

300.000 coroane furate. *Budapesta*, 28 Dec. În cercurile financiare îndeosebi face mare senzație faptul că la banca »*Belvárosi*« s'a descoperit un furt de 300.000 coroane. Autorul este un funcționar, care falsifică subscrieri de ale directorilor unei bănci din provincie și astfel în comptul acelei bănci ridică sume însemnate. Poliția face mari cercetări să aflu și pe tovarășii slujbașului necinstit.

Nebogatov osândit la moarte.

Petersburg, 27 Dec. Tribunalul militar a adus următoarea sentință:

Admiralul *Nebogatov*, care a predat-o flotila de sub comanda sa japonezilor, la *Ciuzima*, e osândit la moarte. Tribunalul luând însă în socotință multe împrejurări ușurătoare pentru *Nebogatov*, va cere Țarului să-i schimbe pedeapsa în 10 ani muncă silnică.

Alți 4 ofițeri au fost osândiți la temniță grea, 2 la câte 4 luni închisoare, iar ceilalți au fost achitați.

Sentența a produs mare emoție în cercurile militare, căci *Nebogatov* slugise un șir întreg de ani cu credință țării și toți sunt de părere, că nu putea face altfel la *Ciuzima*, decât să se predee.

— Lupta dela *Ciuzima* s'a dat, după-cum se știe, la 27 Maiu 1905. Vapoarele de războiu cari s'au predat japonezilor au fost: »*Imperator Nicolai*«, »*Orel*«, »*Admiral Senjavin*« și *Admiral Apraxin*«.

Congresul socialiștilor români din Timișoara. Secția română a partidului social-democrat din Ungaria a convocat pe zilele de 6, 7 eventual 8 Ianuar (serbătorile Crăciunului) congres român regnicolar în *Timișoara*, cu următoarea ordine de zi: 1. Rapoarte. 2. Lupta pentru sufragiu universal. 3. Presa. 4. Darea de partid. Realegerea comisiunii de organizare regnicolară. 6. Eventuale propuneri.

Greci bandiți. *Constantinopol*, 28 Decembrie. Mai mulți bandiți greci au omorât eri pe aromânul *Nicolae Cațohon*, care lupta împotriva grecizării Românilor din *Elesona*.

aceea a surorilor ei a »reginelor și prințeselor de pe scenă«. Impărăteasa privea misiunea ei ca actorie, căci, zicea ea, după datoriile de reprezentare merg în camera mea, arunc mătásurile și juvaerurile după mine »și scriu ce-mi dictează Heine«.

Carmen Sylva spune, că era frumos din partea răposatei împărăteasa că i-a ridicat lui Heine, pentru care avea un cult, un monument pe care germanii și-au făcut rușinea de a i-l refuza acestui Heine care e unul din cei mai mare poeți ai săi.

Impărăteasa i-a spus reginei că iubește nu numai munții înalți, dar și oamenii cari se ridică mult peste semenii lor. Impărăteasa a mărturisit Carmen Sylvei că scrie și ea, dar că voește ca scrierile ei să se publice abia după 50 de ani dela moartea sa.

Impărăteasa nu putea să sufere situațiunea ei, pentru că ea cere prefăcătorie și oamenii cer ca împărăteșele și reginele să zâmbească mereu, să nu plângă. Regina României adaogă: »Noi rădem și plângem tocmai ca și Shylok și nici un pedestal omenesc nu ne poate împedeca dela această«.

Impărăteasa era nenorocită din cauza etichetei ce i-se impunea la Curte, »din cauza baricadelor« ce o despărțeau de restul lumii. De câte ori vorbeau de neuitata copilă a reginei, împărăteasa plângea și spunea: »Sunt lucruri despre care e mai bine să taci«.

Vorbind tot de etichetă regina României scrie: »Eu spun întotdeauna: Moda e pentru femei cari n'au gust; eticheta pentru oamenii cărora le lipsește educația; biserica pentru oamenii fără de religie; jugul pentru acei cari n'au fantazie sau putere de încordare«.

Intre popor și regină nu trebuie să fie plebe. Poporul nu trebuie să ceară unei regine să zâmbească, chiar și când sângele li picură încet din inimă. Când împărăteasa a fost omorită, termină regina României, s'a spus: »Și doar femeia aceasta n'a făcut decât bine!« Acesta a fost cel mai sincer și frumos panegiric al ei.

— **Alegere de capelan.** Duminecă s'a făcut alegere de capelan în Rîșculița, alegându-se tinerul Leontin Micluța.

Felicitări!

— **Creștini harnici.** Românii din frunțașă comună Agârbiciu au dat dovadă, că sunt creștini iubitori de fapte bune și folositoare. Nu de mult au edificat o frumoasă școală confesională. Edificiul a fost făcut de către Lazar Cojoc din Ocna Sibiului.

A doua faptă vrednică au săvârșit agârbicienii prin împodobirea și pictarea de nou a bisericii lor. Ea a fost pictată foarte frumos de către fiul acelei comune, Nicolae Baciu.

Aceste două fapte arată lămurit cât de tare

știu preții agârbicienii biserica și școala română, acele două instituțiuni dela care vine mântuirea noastră.

— **Intru mărirea lui Dumnezeu.** Pentru biserica din Poppna română care se va sfinți încă în primară anului acestuia, câțiva creștini din satul Cubin au făcut unele dăruiri cari servesc spre cinstea donatorilor. Așa Mita Olar a dăruit 4 cor. fiul său Ioan 4 cor. iar nepoții lui, Ștefan și Dimitrie, câte două coroane.

Dumnezeu să le răsplătească acestor donatori faptele lor bune și să-i țină la mulți ani. Alexandru Blaj preot în Poppna rom.

— **Rectificare.** În numărul trecut dublu, înșirându-se persoanele din piesa »Căința« se scrisese ca și »Iosif« e »preot«. El este însă *învățătorul*.

— **Contele Zichy Jenő,** deputat dietal și politician de frunte maghiar, a încetat din viață.

— **Convocare.** Conform paragrafului 41 din statute, prin această convocăm adunarea cercuală a asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român a despărțământului Torac, care se va ținea în școala română din Toracul mare a 3-a zi de crăciun a stului martir și archidiacon Ștefan în 27 Decembrie st. v. 1906 la 2 oare d. a. La aceasta adunare sunt poftiți a lua parte toți membrii și binevoitorii culturai poporului român, iar despărțământului acesta i-se aparțin comunele Toracul-mare, Toracul-mic, Sarcia-română, Ecica-română, Iancahid, Checica-română, Foen, Gad, Togir, Modoș, Clec și orașul Becicherechul mare. »Obiectele:« 1. Deschiderea adunării. 2. Cetirea rapoartelor de birou. 3. Alegerea comisiunilor. 4. Eventuale disertațiuni. 5. Rapoartele comisiunilor. 6. Iniințarea unei agenturi în Toracul-Mare. 7. Propuneri și interpelări. 8. Închiderea adunării.

Toracul-mic, la 4/17 Decembrie 1906. Vichentie Petrovici m. p. director. Dr. Chiroi Dimitrie m. p. secretar.

— **O lămurire.** Primim următoarele: În nrul 225 al prețuitei »Tribuna« între »noutăți« se citesc următoarele:

»Oameni cari n'au nimic sfânt«. În foaia oficială din 13 Decembrie cetim, că Aurel Pop, jude la tribunalul din Oiula, precum și în numele copiilor săi: Nora, Victor, Nicolae, Ioan și Imre a cerut dela ministrul de interne să-i îngăduie schimbarea numelui de familie în Băldi«. Aprostofarea în cazul de față nu-i nimerită, pentru că judele Pop chiar din pietate, către unchiul său, Lazar Băldi, marele mecenat român, care toată averea sa de peste 60 mii coroane a lăsat-o pe altarul națiunii române, a cerut schimbarea nume-

lui său în »Băldi«. Cunosoc de aproape familia judeului Pop atât din partea tatălui său, care zeci de ani a fost jude procesual în Gelou, unde trăește și azi în retragere și în totdeauna a fost român de inimă și mult bine a făcut pentru poporul român și a fost un prețin intim cu marele mecenat român Ioan Petran, de naștere din aceea comună frunțașă, cât și familia din partea mamei sale ce se trage din familia Băldi. Lazar Băldi a murit în Cluj fără urmași. A avut trei nepoate de frate: pe mama judeului Pop, o mamă română vrednică de nemuritorul său unchiu Lazar Băldi, apoi pe preoteasa din Gelou și pe Ioan Băldi ofițier de honvezi în retragere fără urmași și acesta. Familia de mult a dorit, ca unul din nepoți să iee numele de Băldi, pentru că numele acesta să nu se deie uitării în familie — fiindcă prin însemnata fundațiune ce stă din vre-o 8 mii cor. depuse la Conzistorul din Blaj, apoi 6 mii date bisericii din Gelou și în fine din o casă în valoare de aproape de 50 mii coroane lăsată școalei române de fete din Cluj și așa trece de cea mai românească poreclă. Nimenea nu poate lua în nume de rău familiei dacă dorește să păstreze cu sfințenie și în familie numele de »Băldi«. *Un prețin intim a lui Lazar Băldi«.*

— **Despre istoria țiganilor.** Originea și înțelesul cuvântului »țigan« au fost esplicate în diferite moduri. O nouă și originală cercetare este făcută de profesorul Leo Wiener într'o fasciculă a revistei »Archiva« pentru studiul limbilor nouă, în care el urmărește originea acestui cuvânt și istoria poporului țigănesc.

La 1417 apar țiganii pentru prima oară în Germania și de acolo, trecând prin Elveția, merg în Franța și Italia.

Cu o sută de ani mai înainte ei au emigrat în Grecia, venind din Egipt și de acolo au străbătut toată Peninsula-Balcanică, mergând în România și Ungaria.

În toate timpurile ei apar ca fauri, lăcătari, giambași, apoi ca hoți: bărbații și ca vrăjtoare: femeile.

La sfârșitul secolului al V-lea auzim de câțiva fauri sau meșteșugari, cari se unesc și de o regină a poctovarilor. Multă vreme »poctovar« și »țigan« era tot una.

În limbile orientale toate cuvintele, cari să referă la ocupațiunea și numele țiganilor, au ca rădăcină monosilabele: »cik, cek, cink, cenk«. Astfel în limba ungară »csengeni« însemnează »sunare« iară în limba turcă însemnează »țigani«. În limba tătară »cecan«; în limba română »ciocan«; în limba greacă tzikanas în limba rusă »cygan«; în limba boemă »cykan«, toate însemnează acelaș lucru: »c i o c a n«. Derivate avem »Zigeuner, zingaro, zincalo, țig-

POEZII POPORALE.

Culese de: Stefan Mihailoviciu, june din Sasca-Român.

Fă-mă, doamne, ce mi face
Fă-mă doamne-un degetar,
La Măria 'n buzunar.

Fă-mă, doamne-un busuioc
Să mă ia mândra la joc.

Cine doamne-a mai văzut
O grădină cu doi pruni
O drăguță la doi juni.
Cine doamne a mai văzut
O grădină cu doi fagi,
O drăguță la doi frați.
Cine, doamne, a mai văzut
O grădină cu doi peri,
O drăguță la doi veri.

Culese de: Hădean George, june, din Pâncota.

Mândruță cu ochii mici
Ce mă faci să vin pe-aici?
Da eu, bade, nu te fac,
Ci vini că ție ți drag.

Nu ți ție mândră jale
Cât te-am iubit eu de tare,
Tu-mi faci multă supărare
Și mă răzi fără de cale.

O vrei mândră să te las
De-mi faci atâta năcaz?

Fetiță, fată bărnace
Fața ta mie 'mi place,
Dar să-mi dai și-o sărutare,
Ca să-mi placă și mai tare.

Culese de: Aurel Goian din Poenari.

Foaie verde de trifoi
Mândra lucră 'n șezători
Toarce biata, și-i bărbată,
Doar s'o vedea măritată.
Toarce mândruțo fuiorul,
Și-ți fă iute brăușorul.
Busuioc crescut înalt
Face mândra la ciurat,
Fă mândruțo pe cât vei face
Tot de măritat e pace.

Culese de: Vergil Metes june în Șiard.

Spune 'mi bade adevărat
Pentru care m'ai lăsat,
De m'ai lăsat pentru-o fată
Fiei moartea blăstămată.

Măi bădiță strugur bun
Te-aș rupe și nu mă 'ndur,
Te-oi lăsa până te-i coace
Și te-oi rupe și nu-ți place.

Trandafir de pe cetate
Nu mă 'n străina 'mpărate,
Că n'are cine să mă caute.
Maica-i slabă și departe
Surorile 's tinerele
Nu-mi știu cărările mele.

Hai mândră la cununie,
Până-i frunza verde 'n vie,
Dacă frunza s'a usca,
Mi-i chema și eu n'oi vrea.

Cât e pe Târnava 'n jos
Nu-i ca badea om frumos
Câți sunt în sat la noi
N'au ca badea buze moi.

Mândră 'naltă și voinică
Doarme lângă mămăligă,
Mămăliga ferbe 'n oală
Ea doarme de se omoară.
Mămăliga clocotește
Ea doarme de se zdrobește.

Culese de: Petru Mladin, junior Nădab.

Când era mândra d'un an,
N'ași fi dat pe ea un ban.
Dac'ar fi fost de vândut
Prea scumpă mi-ar fi părut
Dar acuma, zău, d'ar vrea
Cine-o are să mi-o dea,
Ași da satul tot pe ea,
Scumpă nu mi-ar mai părea.

gan»; englezul »tinker» sau scoțianul »tinkler», care însemnează »potcovari». In limba română »tingere, tigae» pleacă probabil dela aceeași origină, care exprimă sunetul, ce face ciocanul, când lovește nicovala.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub aceasta numire de câți-va ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mână de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil. 3 bucăți 2 cor. 20 fil. Pregătește: Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă. Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugos în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Recvisite școlare,** măpi, globuri, mașine de cumpuț, recvisite fizice și geometrice se pot căpăta la librăria lui Jngusz J. és fia. Arad, str. Weitzer János.

— **Nu-i nimeni bolnav,** dacă întrebuițează *balzamal regesc* renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe oricine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 1.20 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B. Debreczen.

— **Nu mor porcii** nici nu se îmbolnăvesc dacă se întrebuițează pravul pregătit de farmacistul Kun István din Hajduszovat. De aceea se nu pregete nime a cumpără acest prav. Mai pe larg între inserate.

— **Când încărunește părul sau barba** să întrebuițeze Restorer-ul de păr alui Balla. Detailuri vezi la inserate. **Sunt puține dame,** cari n'au să mulțumească vecinica or frumusețea fața moale și curată, cremei de vioarea alui Balla, ce în trei luni seceră cele mai admirabile rezultate. Șute, mii și mii, de epistole de recunoștință. Prețul unui borcan 1 cor. Deslușiri între inserate.

— **Contra tusei, petelor de ficat și respirație grea** cel mai sigur medicament e sirupul de munte pentru piept a farmacistului Balla. Efect sigur, recomandat de medici. Descrierea adevărată între inserate.

— **La umflături din degerare** sau la alte boli provenite prin înghețare cel mai sigur medicament, ce alină și vindecă e alifia contra înghețării alui Balla. Prețul unui borcan 1 cor. Detailuri între inserate.

Culese de: Ioan Borha.

Foaie verde de mohor
Mi-ar plăcea dar să mă 'nsor,
Mi-ar plăcea să iau o fată
Și frumoasă și bogată.
Dar nici eu nu sunt bogat
Ca bogatelor să plac,
Și-apoi nici nu sunt frumos,
Nu le pot fi dragostos,
Las că-mi caut eu treaba mea,
Moi afla de sama mea;
Ori urâtă ori săracă
Dar să-i plac și ea să-mi placă,
Că și asta-i o prostie
Să caut tot la bogăție,
E-o prostie 'ncornurată,
Dar o portă lumea toată,
Mai bine e cum o zic
Ca să i-ai ce ai iubit.

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament năntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.»

Economie.

Arad, 18 Dec. 1906.

Convenția României cu Franța. Dnii Nicu Xenopol și Gr. G. Cancacuzino, deputați, au fost delegați de guvernul român, ca să meargă la Paris, spre a începe tratativele pentru încheierea unei convenții comerciale între România și Franța.

DI Morandini, subdirectorul vănilor, va însoți pe cei doi delegați, în calitate de secretar.

Conferința băncilor în Sibiu. Miercuri, în 26 Decembrie c. s'a ținut în Sibiu conferința băncilor române, prezidiată de *Partenie Cosma*, directorul »Albinei».

Precum ni-se anunță, conferința a fost foarte bine cercetată. Vre-o 70 de bănci au fost reprezentate prin delegați. Obiectul principal al conferinței a fost desbaterea proiectului de statute pentru înființarea unei reuniuni a tuturor băncilor române. Proiectul s'a și primit și s'a încredințat biroul pentru a exoperă dela guvern aprobarea statutului. Scopul acestei reuniuni este ajutarea reciprocă a băncilor. Băncile aliate au primit apoi introducerea obligătoare a revizorilor experți. Aceasta instituție denotă că băncile românești au încrederea în sine de a espune la vedere competență administrația lor și prin aceste cărți deschise se deschide totodată un avânt real al băncilor noastre.

S'au ales apoi membri în *delegațiunea permanentă*: *P. Cosma (Albina)*, *Sava Raicu (Victoria)*, *Romul Cărăbaș (Timișoara)*, *I. Lăpădat (Ardeleana)*, *I. Bardosi*.

DI Diaconovich și-a dat demisia din postul de secretar al delegațiunii și redactor al »Revistei Economice» și în locul lui a fost ales *I. Lăpădat*.

Conferința s'a închis în aceeași zi.

Din părțile ungurene și bănățene au participat la conferință d-nii *Sava Raicu (Arad)*, *Aurel Petrovici (Nădlac)*, *R. Cărăbaș (Timișoara)* și *Pr. Givulescu (Radna)*.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: »*Faust*» de *Goethe* traducere în versuri și în forma originalului de *Ion Gorun*. Prețul 3 lei. De vânzare la traducătorul și la principalele librării.

Revânzătorilor se acordă un rabat de 25 la sută numai la comenzi însoțite de cost.

A se adresa: *Dlu Al. I. Hodoș, București str. Teilor 78.*

Poșta Administrației.

Toader Bora. F. Vârșand. Am primit 4 cor. ca abonament pe anul 1906.

George Russu, Gergelyfája. Bucuros am face, dar nu putem.

Mihai Hanci, Aldești. Am primit 2 cor., ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Maxim Moldovan, Marcoveș. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Poșta Redacției.

Nicolae Soceri, june în Cenadul Sărbesc. Mulțumim că ți-ai dat atâta osteneală. Prea ne-ai trimis-o însă târziu: iarna, despre un lucru întâmplat în Aprilie. Să ne fi scris-o atunci, și nu în versuri. Trimite-ne și primim bucuros poezii populare.

Sim. Lazarovici, Beregsău. Se va publica la Crăciun.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 26 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (100—klg.)	7.43—7.44
Secară pe 1907	6.58—6.59
Orz pe 1907	7.48—7.49
Cucuruz pe 1907	5.13—5.14

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907	7.43—7.44
Secară pe Aprilie 1907	6.58—6.59
Orz pe 1907	7.46—7.47
Cucuruz pe 1907	5.13—5.14

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»

Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române» în ședința din 19 Octombrie 1904. Adăugate și întregite de *Isidor Ieșan*.

Se poate căpăta cu prețul de 1 Cor. 50 fil. Plus 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. *Eötvös József*, tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

ANUNȚ.

Să caută o gospodină harnică, de omenie, mai în vârstă, fără copii și cu oarecare cultură socială; pentru un preot dela sate, văduv și fără copii. Ofertele să se adreseze la Administrația acestei foi sub numele: Constant.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce bețură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în oră și ce bețură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

ZIEGLER AGOSTON,
(proprietarul firmei ZIEGLER FERENCZ),
bandajist academic, furnisorul curții regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale UJVIDEK.

Pregătesc tot felul de instrumente medicale și de chirurg, mâni, picioare artificiale, preparate ortopedice, corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești; cearșafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi, mașini electrice, în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele, friseurii să capătă la mine cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

Tipografia „Tribuna“

Proprietar: GEORGE NICHIN
Arad, str. Deák Ferenc 20

Rugăm pe toți abonenții, să binevoiască a lăți ^{ziar} „TRIBUNA“ în toate părțile, că numai așa putem lupta spre binele neamului românesc!

Cereți „TRIBUNA“ la cafenele, la casine!!

Cereți un număr de probă!

Abonamentul se vede în fruntea ziarului!!

Băncile românești, Oficiile parohiale, advocații, comercianții, măestrii, preoții, învățătorii se nu dea banii la străini pentru tipărituri, ci se procure toate cele de lipsă la Tipografia „TRIBUNEI“, unde se fac tot felul de tipărituri dela cele mai mici până la cele mai mari, fine și pe lângă prețuri moderate.

Tipărituri și opuri putem face în ori ce limbă!

Pentru ziarul „Tribuna“ anunțurile le primește Administrația pe lângă prețurile cele mai ieftine. **IN LUMEA**

Să sprijinim instituțiunile românești!!

„Laboratoire Cosmetique Matilde“

Contra cathelelor cele mai învechite ale

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele siru-

47 Klgr. cântărea
dl Dr. Gera Attila din Volo-
sánka, care din tubercu-
loasă s'a vindecat prin siru-
pul de brad Castillio și de
sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Klgr.

pul de brad Cas-
tillio. Alina tusa, în-
cetează asudările de
peste noapte, paten-
tează apetitul bolna-
vului, încetează scui-
parea de sânge. Pre-
țul unei sticle 2 cor.
40 fil. In casuri de
tot grave și pilulele
„Guajacolin“ o
cutie 4 cor.

Pentru anemici,
femei în galbi-
nare, pe cari li
doare foarte mult
mijlocul spatelor,
cărora le slăbesc pu-
terile la un lucru
bagatel, pe cari con-
secvent li doare ca-
pul slabilor, cari doresc că se îngrășe și în-
trească, cel mai bun medicament e „SYR
HYPOPHOSPH. Co KUN“, recomandat
de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fil.

Epistole de recunoștință în schimbul tim-
brelor de trimetere pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dn Kun István în Hajduszovát. Sirupul de
brad Castillio al D-tale a folosit foarte ficei mele
bolnavă de consumpție, rog cu reîntoarcerea poștei
încă două sticle. Nandrassy D. Mihály, preot, com.
Gömör, Restér, u.p. Ochtina.

On. Die! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat
crezământ până acum, dar de când am comandat dela
D-ta sirupul Hypophosphat, recunosc că și în ce-
nusă se găsește mărghitar. Ori și cui pot recom-
anda cu conștiința liniștită medicamentele D-
voastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra
pentru binele omenimii etc. Alexandru Gera,
preot gr.-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nesticăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, fru-
moasă și rumenă să-ții delat-
turi pistrii, petele de ficat,
so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-
SAPUNUL PUDRA
MATILD
1 coroană.
1 cor. 60 f.
80 fileri.
1 coroană.

Dacă nu folosește, prețul se retrimite!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit pe
stat) este o invenție epocală
pentru economii. Cine o în-
trebuințează după îndrumă-
rile prescrie:
porcul scapă și de boala
cea mai primejdioasă și
că cele scrise
nu formează
reclamă, mă
îndătoresc se
dau prețul
pentru fiecare
porc mort, da-
că întrebuin-
tând acest prav, porcul totuși o murit. — O
cutie 2 coroane.

Se capătă
la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice
„Laboratoire cosmetique MATILDE“ (intemeiat
după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)
HAJDUSOVÁT 3a (lângă Debreczen).

ANUNȚURI

primește pe lângă prețuri moderate
Administrația »Tribunei« — Arad.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă cor-
setele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune.
Poțiti și osteniți până la mine, unde se pregă-
tes croinzile cele mai la modă și cele mai po-
trivite.

Corsete gata, îndreptătoare
de talie, ce le vind în prețuri
foarte ieftine.

Ger deplina încredere a prea stimatelor doamne
cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete
Arad, Deák Ferenc-u. 2.

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de sus într'adevăr o merită

„Picăturile rusești“

ce se preparează în farmacia dlui Vasile Miji-
nescu din Melencze.

Sunt un mijloc nentrecut și excelent contra dure-
rilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.

În timpul cel mai scurt dispar durerile amin-
tite; lucră într'un mod binefăcător contra sgar-
ciunilor, vânturilor (colică) și diarhoie; delatură
greață și neplăcerile provenite în urma stricării
stomacului și din răceala; liniștește greața și fare
apetit; delatură respirațiunea grea, în lipsă extremă
potolește tusa și ajută la desfacerea flegmei; pusă
pe puțină vată la dinții găuroși ușorează durerea.

Prețul 1 cor. 60 bani (80 cruceri).

Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamen-
tul se expedeză francat.

„Picăturile rusești“ veritabile se pot căpă-
ta numai în farmacia d-lui Vasile Mijinescu în
Melencze, (comitatul Torontal).

Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare
pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregă-
tite de el însuși.

Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

A sosit obiecte de cadouri de Grăciun!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

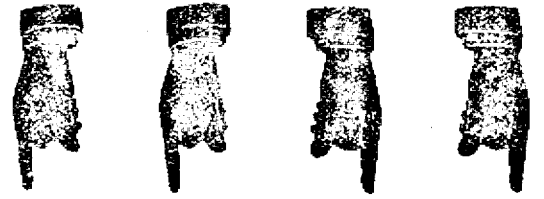
Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy).

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde
se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de
Grăciun.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere,
mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze,
Mare fărș de Grăciun!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!
Comandă din provincie se efectuează la moment.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaș

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă

dacă întrebuințați

pomada Hajduság,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor

Balzamal reșesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios
pentru pielea feței.

Știind că toate alfiile de pânăcum pentru înfrunșetarea feței sunt
stricăciosă, după multă străduință mi-a succes, se inventeză un medica-
ment nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăciosă contra pistriilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peclugint și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară șbărciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel
nu e stricăciosă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
schisă nrul 8, roșie nrul 12
și roșie închis nrul 18, deci la comandă rog să vă provocați la numeri.
Acestea alfiu sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistriilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de flară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndejuns, ca pă-
ră sau muștața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește pă-
rul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți suferă din tusa, respirare nere-
gulară, astmă, nădușea etc. Aceste boale il isonesc pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femele sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascuțite și la răceli
de acest soi. Înceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alul NAGY. Frecând
ginginele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA

GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

La toate comandele liferarea se face cu reîntoarcerea poștei
în întreaga țară.

Pentru economi!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor.

Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stărpirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii toamna și iarna întreaga, până la deplina dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mâncărimea păduchilor, pri care mâncărime sunt reținuți porcii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueuri. Cine voește a-și prepara rum și liqueuri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil.

Thea foarte ieftină și bună. 1 pachet 20 fil., ear 1 klg. 8 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai de suc de zmeură de pe munte, preparat cu zachar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

Contra bătăturilor. Ochi de găină la picioare, mijloc escelent și sigur. Prețul 70 fil

Contra mânilor și a picioarelor înghețate 80 fil.

Toate aceste se capătă la

GORNEL DEMETER, apotecar

Szászváros, Piața școlii 38.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul public, precum și pre stimații noștri clienți, că din cauza ridicării chiriei prea mare de prăvălie

dela 1 August

am fost siliți a ne strămuta prăvălia noastră din **Andrássy-tér 22**

în **Szabadság-tér nr. 14**

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul **PORTER**).

Având în vedere și mai departe a servi onoratului public cu marfă bună și prețuri moderate, rog totodată a lua la cunoștința strămutarea prăvăliei și a ne da și mai de parte sprijinul D-Voastre

Cu stimă:

Iustin Olariu,

conducătorul Societății Călțanarilor

Aradi Czipészek Termelő Szövetkezete.

Proprietarul primului Institut de învățământ particular din Budapesta
Mehr Sámuel măestru croitor diplomat

am deschis

≡ în Arad, str. Kölcsey nr. 3 ≡

numai pe o du ata scurtă

Curs de croit

HAINA PENTRU BĂRBAȚI ȘI FEMEI.

Rog pe cei interesanți să se presinte cât mai în grabă, căci rare-ori ni-se dă atare ocaziune.

Fiește-care învățacel se prevede cu testimoniu.

Se poate prezenta în întreaga ziua!

Țin și curs de sară!

Domnișoare învăț și acasă!

Expositură în Toracul-mic.

Filiață în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.

Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½ 0/0, după depuneri peste 20000 cor. cu abzicere de 90 zile 50/0 interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Liferantul de lumini de ceară a diecezei catolice din com. Bihor și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lumini de ceară de I-a calitate bucată 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămâie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. tertia 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru bisericii. Klgr. 96 fil. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o esecut prompt, pachetare nu se cunpută și dela 5-Klgr. în sus expediția e francată.

Miere și ciăr agalbină cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

Institut regnicolar de pictură și artă industrială.

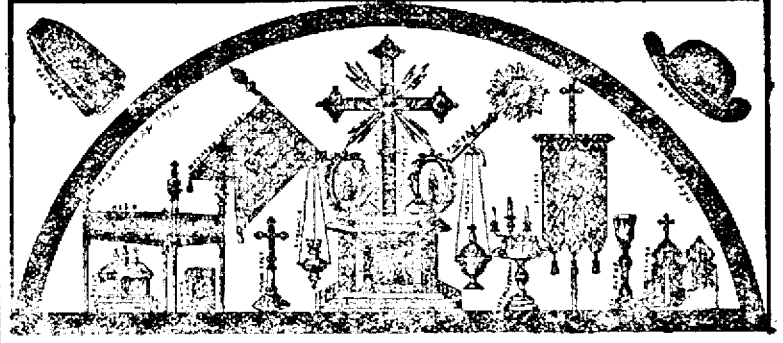
Depeșă: BLASKOVITS. Intemeiată la 1887. De mai multe ori premiat.

Bátori Blaskovits M.

PICTOR BISERICESC Szabadka, Erdő-sor 66.

Recomandat din partea Excel. Săl. primatului papal și a clerului înalt, din parte Magn. Săl. contelui tolnai Festetics Taszilo. Pictorul apărător sârbesc, recomandat din partea Excel. Săl. patriarh. C. Brancovic.

Pictare de biserică după stil, stucce. Aurirea ochilor fără șche și Vănuirea bisericilor, ce nu se poate spăla de ploaia. Pictarea iconostaselor în execuția artistică în mod extravagant de ieftin. Bi-ocilor mai sârca mai ieftin cu 25%. Pictare academică. ♦♦♦♦ Vopsea pentru biserică și turnuri, ce rezistă contra viforului, ploaiei și focului. ♦♦♦♦ Rezistă schimbării vremii. Vopsea sântă păreții unei căci nu împiedică evaporarea umezelii. E fără miros și ușor se svântă. Erotrivă și la vopsirea pietrei, cărămizii, țiglei, cementului, lemnului, fierului, țigii hielei, și alii. Precum și a de-orașunilor de scenă. Rezistă focului. — Am on-are a adu-e la cunoștința onor. pub-e și pr-st. preot, că pentru vopsirea bisericilor și a turn-ur lor până a-um nu s'a găsit vopsea, ce se poată exista, și ce se poate spăla și se îmbină cu păretele ca o vopsea-ă-fresco. Se poate căpăta e clusiv numai la acest insituit. Pictura e faente cu area-tă vopsea rezistă câte 100 ani. Spe ial-tate: schele inventate de mine, e-ri pe cele uzuate până acum, prin construirea pr-ctice a senten mult mai folositoare. Modele și planuri la dorință se trimit gratuit. Cincizeci și ș-pte de a feverință, ce documentează succesul muncii me-e în tot atâtea biserici,

VRANITS & TAUSCH

„La crucea de aur“
in NEOPANTA (Nensatz, Újvidék), strada Dunării (Donau-Gasse).

Recomandă in binevoitoare atențiune a prea onoraților Domni preoți și comune bisericesti magazinul său bogat de reevitate bisericesti, ca

feloane, steaguri, cruci, ripide, candel, cadelnițe baldahine și icoane sante.

Mare atelier pentru pregătirea de iconostase, tronuri, străni, amvoane, sfesnice dela simple până la cele mai scumpe.

Institut de auritură artistică pentru auritura de iconostase, tronuri, cadre și tot felul de ornamentică bisericască, cu prețurile cele mai avantajoase.

— La cerere catalog ilustrat se trimite gratuit. —

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitaie cu termin fies, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feolori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 500000 se plătesc la moment in ziua morții întâmpiate;
2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reovisite ș. a prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, enouraz, ovés, viă (vinea), plante industriale: cânopă, in, halmel, nătrepur, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ in Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâu, secara, ovézul și toată economia

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furtului și tot ce aveți de pierdut prin spargere!

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui **VARGA ÁRPAD**

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

Rosenberg József

BAZAR

în piața SZABADSÁG
(lângă cafeneaua Pölzi).

Aduc la cunoștința onoratului public cumpărător, că

EXPOZIȚIUNEA DE GRĂCIUN

a bazarului meu din piața Szabadság

s'a deschis din ziua de azi. — Despre buna calitate și cantitate ori și cine se poate convinge.

Cu stimă:

ROSENBERG JÓZSEF.

Mare asortiment de GRACIUN și ANUL NOU.

Adjuștat cu mașini cu putere electrică.

Onor. Public!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că am în atelierul meu din
Temesvár-Józsefváros
Bonnáz-utca Nro. 18

MARE DEPOZIT

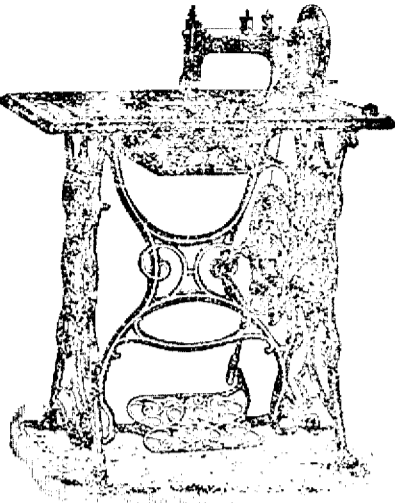
de mașini de cusut, biciclete
 și biciclete cu motor

de cea mai bună calitate și cu prețurile cele mai moderate. — Mai departe atrag atențiunea on. public asupra

lucrătoarei mele,

în care se reparază de maeștrii specialiști tot felul de mașinării punctual și foarte ieftin.

Cu stimă:

WALLACHY ÁRPAD, mașinist.

Inoie estlavagantă

LA CUSUTUL DE HAINE*St. Doamnă!*

Înainte de Ți-ai coase haine, fă o încercare la mine, Voi arăta onoratului public de dame, că pe lângă preț ieftin, încă se poate săvârși lucru cu gust, elegant și fin.

Cusutul:

Unui fason întreg	5 fl.
Un costum	7 fl.
Costum negligé	2 fl.
Blous	2 fl.

Cu deosebită stimă:

ÖZV. PERIN MIRONNÉ,
 strada Kossuth nr. 68.

Cine e bolnav!!

Oleul-Reuma de Baile-Ercu-
 lano a lui **Dr. Arányi**
 foarte renumit, ce n'ar trebui să lipsească din nici o casă necondiționat și cu siguranță vindecă

! reuma, cursoarea și podagra. !

E recomandabilă la durere de mână, spate, pept, șele, lovitură, silă, serăntitură, duere de urechi, tunit de urechi, durere de cap și dinți. Provăzut cu îndrumare pentru întrebuințare punctuală. — Prețul unei sticle 2 coroane. Sticla de probă 1 coroană. Să fim de băgători de samă la numele lui Dr. Arányi! Ori ce altele sunt falsificări tendențioasă. — Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, Hódmezővásárhely, Fő-tér.

La comande prin poste pentru expediție și ladă se compută 40 fl. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuielă în caz de trimitere înainte a sumei.

Firele de păr cărunt

își redobândesc adevărata culoare dacă în trei zile întrebuințăm

RESTORER-ul de păr a lui **BALLA**

Garantez pentru nevinovăția și efectul ce-l are. Prețul unei sticle 2 cor., sticla de probă cor. Să ne ferim de imitațiuni. Se poate căpăta la pregătitorul: Balla Sándor, farmacist în Hódmező-Vásárhely.

Față frumoasă!

De până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. Redă frumsețea născută, albă strălucitoare. Ori-ce infecțiune a pielii, pustule, bube, pete de ficat etc. dispare. Probați uscată, pentru întrebuințarea zău 1 cor. O sticlă mare de apă pentru față 1 cor. Pudră în culoare albă, roză și galbenă, prețul 1 cor., o bucată de săpun 60 fl. numai de la farmacistul BALLA, și se poate căpăta numai de la inventatorul Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Dame!

Frumsețea vecinică!

putem dobândi, dacă întrebuințăm Crema de vioarea (Ibolyka) a lui Balla. Dintre toate mijloacele cosmetice de până acum acesta e unicul cel mai remarcabil, renumit și premiat. Redă frumsețea născută, albă strălucitoare. Ori-ce infecțiune a pielii, pustule, bube, pete de ficat etc. dispare. Probați uscată, pentru întrebuințarea zău 1 cor. O sticlă mare de apă pentru față 1 cor. Pudră în culoare albă, roză și galbenă, prețul 1 cor., o bucată de săpun 60 fl. numai de la farmacistul BALLA, și se poate căpăta numai de la inventatorul Balla Sándor, farmacist Hódmező-Vásárhely.

Astma

suferinții de respirație grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine de la **praful Astma** pregătit de dr. Némethy. La comandă se recere și etatea Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia — **BALLA SÁNDOR,** Hódmezővásárhely.

D-șoare!**Cine e bolnav!**

La moment alină și necondiționat vindecă tusă, respirație grea și durere de cap

SIRUPUL DE MUNTE
PENTRU PIEPT
 A FARMACISTULUI BALLA

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împiedică tusă convulsivă, tusă măgărească, durere de piept, greaua respirație, astma, trocnă, ferbinteală și regușală.

SIRUPUL DE MUNTE PENTRU PIEPT a lui BALLA descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copiii de 12 ani în sus. Zi nic câte 4 linguri. La copiii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copiii de 12 ani în jos. Zi nic 4-5 lingurițe. Prețul 1-20 cor. Îndrumări de trebuințare alăturăm.

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se comandă 40 fl. La comandă mai mare de 6 cor. pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuielă în caz de trimitere înainte a sumei.

-11

Pentru țărani.

(*) În fața primejdiei ce amenință pe țărani din Moldova (unde tovărășia Moki-Fischer și alți Ovrei țin în exploatare pământul țării) dl C. Stere, profesor universitar și directorul revistei »Viața Românească«, a tras astă-vară clopotul într-o dungă. Articolul »Fischerland« este, într-adevăr, sunet de alarmă, pe care dacă nu-l vor înțelege mai marii țării românești, ușor se poate întâmpla ca mândra țărănie, strănepoții lui Stefan, s'ajungă din popor băștinaș numai niște roboți în pământurile parte cumpărate, parte arendate de Jidovi.

În »Voința Națională« acum de curând și-a încheiat seria de articoli un alt prieten mare al țărănilor, *Agricola* (Dimitru Protopopescu, senator).

După ce a arătat cât ar fi de folositoare pentru țărani *Casa rurală*, legea în virtutea căreia țărănia s'ar fi îndreptat spre uimitoare prosperare, dsa scrie:

»Cu părerea rostită la Craiova de dl Take Ionescu se încheie ciclul soluțiilor conservatoare în privirea Casei rurale; și deși domnul Ionescu afirmă că nu vorbește de cât în numele său personal, totuși până astăzi nici o voce discordantă nu s'a auzit din rândurile conservatoare în contra părerilor sale. Dacă această tăcere nu însemnează numai decât o aprobare completă, însemnează însă un lucru, și anume, că până și conservatorii au început a se deda cu ideea unei Case rurale, de oare-ce admit, fără protestare, ca ea să fie prezentată chiar de unul din fruntașii lor conducători! Și am văzut că, în părțile ei esențiale, soluținea dlui Take Ionescu seamănă ca două picături de apă cu ideea Casei rurale, așa cum este concepută astăzi de partidul național-liberal. Eram prin urmare, îndreptățit să afirmăm, la începutul acestui studiu, că realizarea ei nu mai este decât o chestiune de timp.«

Va să zică: asupra unei reforme menite să întărească țărănia, cele două partide din România par a fi înțelese.

Tot dl D. Protopopescu constată, că asupra acestei importante chestiuni — *ridicarea morală și materială a țărănilor* — numai marii proprietari nu se pronunțaseră încă, dar la congresul agrarienilor, ținut în luna Octombrie în București, s'a auzit, în fine, și vocea unui mare proprietar: dl Constantin Alimănișteanu.

Avem în inte-ne »Revista idealistă« Nr. 11 care publică întreaga conferință ce dl Alimănișteanu a ținut în congresul agrarienilor presidiat de luminatul patriot și mare proprietar Ioan Kalinderu, președinte al Academiei Române.

Ș'această conferință, întocmai ca articolul »Fischerland« al dlui Stere, este un țipăt de alarmă. Numai în ton se deosebesc.

Dl Stere scrie cu ironie și sarcasm și arată mizeria, îngrozitoare, într'un colț de țară, cel mai primejdut. Dl Alimănișteanu înfățișează întreaga chestie, din toate punctele de vedere (politică, economică, socială și națională) și vorbește unui auditor — marilor proprietari — dela care mai ales așteaptă îndreptare. Colo se face tabloul sinistru al ticăloșiei ovreiești și a nepăsării (ori complicității) administrației, ici se arată starea de lucruri așa cum ea s'a născut dintr-o mulțime de cauze.

Amândoi propun remedii de îndreptare. Răul cel mare este și în România (ca și în Ungaria) împărțirea nedreaptă a pământului. Până ce 1,015.302 proprietari (mici) au în stăpânire abea 3,319.695 hectare

(51,66% din solul țării), pânatunci alți 4.171 proprietari (mari!) au 3,787.192 hectare, va să zică 47,53% din solul țării.

Starea proprietății mijlocie este: între 10—50 hectare 36.318 proprietari au 665.953 hectare (8,73%), între 50—100 hectare 2.381 proprietari au 165.456 hectare (2,08%).

Nu numai asta este însă primejdia, ci faptul că despre marii proprietari dl Alimănișteanu se simte îndemnat a constata:

»Atât timp cât proprietatea mare va persista în nepregătirea economică în care e azi: va fi tot așa de puțin conștientă de datoriile sale și menirea ei în asemenea grele împrejurări; va crește generațiunea viitoare a marilor proprietari tot în spiritul unei vieți ușuratică, risipitoare a agoniseliilor părintești, exportatoare pe nimicuri a veniturilor scoase din sudoarea țărănimii; nepăsătoare de neamul din care a ieșit și de țara în care s'a născut: arendatoare a moșilor ei oricui, oricând și în orice condiții, numai spor de arendă să iasă, — chestia țărănească se pue ca chestie socială, mai cu seamă în astfel de proporții de împărțirea pământurilor, mai cu seamă în astfel de împărțire a pământurilor, cu toată dreptatea, dar și cu toată asprimea, urgia și revindcăriile unui neam întreg de oameni, care nu se crede încă istovit, care nu vrea să piară, care are credința că, numai cu ceea-ce împrejurările istorice i-au hărăzit în ținuturile și hotarele strămoșilor lui, ea își poate croi o soartă mai bună și mai demnă în astă lume...«

Pe când iată cum ar trebui să fie:

»Săteni de pe o moșie constituiesc un fel de familie cu proprietarul. El trebuie să cunoască pe toți, fiecare cu calitățile și cusururile lui. Neajunsurile, năcazurile, durerile și nedreptățile, de cari sufăr și sunt isbiți ei, trebuie să găsească răsunet real și efectiv în sufletul proprietarului. Proprietarul trebuie să le fie, căci îi dă mâna, sfatitorul și ocrotitorul lor în toate împrejurările grele ale vieții. El, pe cei buni și harnici să-i încurajeze și să le dea calea de a merge și mai departe, ei și copiii lor; pe cei răi nărașiți, hoțomani și leneși să-i dojenească să aibă o autoritate morală mai mare decât e tuturor autorităților locale; pe apăsăți și nedreptății să-i apere și să lupte pentru dreptatea lor.

»Familia proprietarului, cel puțin o lună două pe an, trebuie să fie în mijlocul satului cu femeile și copiii d'acolo, ca pildă de purtare demnă și cinstită. Să-i cunoască, să le vorbească, să le fie de ajutor la nevoi, să le dea sfaturi de igienă și gospodărie, doctorii, să le dea la femei și la copile de lucru pe unde se poate, să le învețe și să le îndemne la lucrări practice care le-ar înlesni un trai mai dulce și cinstit.

»E de datoria tuturor să nu gândim la sporirea rentabilității agriculturii noastre prin perfecțiunea sistemelor de cultură, introducerea îngrășămintelor pentru unele localități, îmbunătățirea rasei vitelor, dezvoltarea unor anumite industrii și introducerea de mașini. Am propovăduit-o, ca mulți și eu aceasta. Dar în interesul celei mai mari și binefăcătoare, celei mai sigure rentabilități a agriculturii, care trebuie să se confunde cu interesele superioare ale neamului, cred, că cea dintâi îngrășare, care se impune, e a populațiunii rurale, a cărei progenitură mai cu seamă moare ori tânjește răbdând de foame; cea mai binecuvântată îmbunătățire, cu care ar trebui să începem, nu e atât a rasei vitelor, cât a populațiunii dela țară, care se chircește, — numărul recruților cari n'au talia e colosal și se sporește din an în an, — și se scurge de vlagă sub povara atâtor lipsuri; cea mai sfântă industrie, ce este de dezvoltat, și cele mai dumnezeiești mașini, pe care e nevoie să le introducem, sunt dezvoltarea energiei în milioanele de brațe și trezirea conștiinței de om în milioanele de suflete ale poporului român.

»Nu mai încapă discuții că proprietatea mare e chemată, ca, chiar cu carne din carnea ei și sânge din sângele ei, să dea soluția unei îndrumări către acele proporții de repartizare a proprietății prin muncă, cumpărare și stăruință, care fac trăinicia popoarelor bine organizate.«

E multă dragoste de neam exprimată în aceste șire. Simțim o nespusă duioșie citindule, dar nu e mai puțin adevărat, că

cele constatate de dl Alimănișteanu sunt și un rechisitor puternic.

Marii proprietari și partidele sunt chemați să muncească, în sensul indicat de dl Alimănișteanu, pentru ca în viitor să nu să mai poată formula astfel de acuze.

Pentru ridicarea culturală a țărănilor din România, îndeosebi în acești din urmă zece ani, au lucrat nu numai guvernele, ci un puternic curent s'a pornit și din inițiativă privată.

S'a distins, în privința asta, mai ales societatea »Steaua«, presidiată de dl Ioan Kalinderu, președintele celei mai înalte instituțiuni culturale române, al Academiei! De ani de zile această societate pune la cale conferențe, teatre țărănești, dar cu deosebire face mult tipărit și împărțind în popor broșuri de conținutul cel mai variat și mai folositor pentru țărani. Intre altele, numita societate caută să introducă la sate revista »Albina«, scrisă de cei mai calzi prieteni ai țărănimii, între ei și doi poeți de origine ardeleană: P. Dulfu și G. Coșbuc.

Un mare efect a făcut, în privința culturală, pildele vii ce s'au dat de Administrația Domeniilor Coroanei, unde iarăși întâlnim numele și trebuie să laudăm activitatea rodnică a dlui Ioan Kalinderu, Administratorul Domeniilor Coroanei. Școlile și bisericile ridicate pe aceste domenii au dat deja o pleoră de țărani a căror instrucție și bună creștere în toate privințele a avut și are efectul cel mai salutar și asupra satelor din apropierea acestor domenii.

O propagandă caldă și sistematică se face pentru ridicarea morală, economică și fizică a țărănimii îndeosebi de cei grupați în jurul revistei ieșane »Viața Românească«. Ținem să remarcăm, pe lângă articolul »Fischerland« al dlui C. Stere, activitatea dlui dr. Lupu, medic primar al județului Fălciu. Studiile d-sale privitoare la traiul și sănătatea țărănilor, sunt zguduitoare. D-sa, în urma unor lungi și conștiințioase cercetări, face un tablou nu se poate mai mișcător despre mizeria de tot felul ce apasă asupra țărănimii. Indică, în aceeași vreme, chipul cum s'ar putea îndrepta lucrurile. În ori ce țară, asemenea studii, ar face senzație și ne place a crede că și asupra mersului lucrurilor din România, mai ales în ce privește tendința de a ajuta țărănia, studiile d-lui dr. Lupu vor avea urmări binefăcătoare. Ele sunt cu atât mai prețioase, cu cât luminează viața țărănească nu numai cu dragoste, dar din punctul de vedere cel mai important: al sănătății.

Vatra luminoasă, nobila instituțiune fondată de M. S. Regina României, este d'asemeni un înalt și fără părechie semn al solitudinii pentru cei în suferință... Mii de nenorociți orbi, jalea satelor, vor fi chemați la mângâierea muncii și a distracțiunilor ce decorează oamenii, în loc să-i lase pela respântia ulițelor.

Cu un cuvânt: de sus, din palatul regal și până jos la învățătorul din sat, toți se frământă cu problema grea a ridicării țărănimii...

În astfel de împrejurări nu mai poate fi îndoială că vremea cea mai apropiată este chemată să pună și pe țărani din România într'un rând cu țărani celoralte neamuri culte din Europa și astfel în viitor vom fi cruțați de rapoartele deprimătoare ale străinilor, cari scriu despre țărani români adesea lucruri alarmante și triste.

Cea mai mare bunătate este pentru țărâtimea din România legea care-i pune la adăpost de primejdia care pe țărâni din statul ungar îi prăpădește: *străinul* în România nu poate cumpăra pământ ori casă la sate. Și cu toate încercările marelui finanțer străine, îndeosebi a Ovreilor, nici un partid nu vrea să știe de revizuirea acestei legi, ci de câte ori în străinătate se duce campanie pe această temă, fruntașii partidelor sunt de acord în lupta de apărare.

Un puternic pas înainte s'a făcut pentru îmbunătățirea stării sanitare a țărănilor prin cele 32 spitale a căror înființare s'a decretat cu prilejul expoziției.

Dl Iorga, în *»Neamul Românesc«*, iarăși, nu e număr în care să nu arate o deosebită sollicitudine pentru soarta țărănilor. Este neobosit în a petrece cu atenție viața țărănilor și a remarca toate nedreptățile și suferințele ce li se fac, iar față de cei vino-vați este absolut neîndurător.

Cât de mare e în țară curentul pentru scoaterea din mizerie a țărâtimei, mai bine se poate judeca din cele petrecute în multe congrese ținute astă-toamnă în București, cu prilejul expoziției.

Despre toate am dat, la vremea sa, rapoarte amănunțite, rapoarte din cari se vede că bărbații fruntași ai țării, din ambele partide, au drept preocupare sfântă dorul de a ridica țărâtimea, talpa țării, talpa neamului românesc.

Achitare senzațională. Curtea cu jurați din București a achitat Sâmbătă pe Românul macedonean Panteli Madjari, care din răsbunare politică a împușcat astă vară pe grecul Paraschidis, membru al comitetului din Grecia susținător al bandelor de antarti. Acuzatul a fost apărat de dl P. Grădișteanu și Radu Rosetti. Publicul a primit verdictul făcând ovațiuni juraților.

Gimnaziu în Caransebeș. Sub acest titlu *»Foaia Diec.«* scrie: E vorba, că în anul școlar viitor se va deschide un gimnaziu de stat în Caransebeș. Și acum se fac mari eforturi și presiuni, ca atât comunitatea de avere cât și comunele grănițarești să voteze sume enorme pentru susținerea acestui gimnaziu **ba atentează chiar și la averi străine.** Fericitul protopop al Caransebeșului Tomici, încă înainte cu aproape 100 de ani a pus temelie unui fond școlar gr. or., care s'a strâns dela credincioșii noștri cu tasul în biserică și cu picșa pe la praznice, la pomene, la nunți, la zile onomastice și la alte ocazii de felul acesta. Fondul acesta a fost administrat de comitetul nostru parohial, până ce un președinte al acestui comitet, Ioan Brancoviciu, fiind primar orașenesc, l'a predat administrației orașului. Încercările făcute pe cale administrativă de a preda fondul destinațiunii sale n'au avut nici un rezultat. Părinții orașului nostru în ședința reprezentanței comunale din 8 Decembrie a. c. au hotărât, ca și *»Fondul școlar gr. or.«*, care trece peste 100.000 cor., să se dea pentru proiectatul gimnaziu. E interesant a se ști, că în contra acestui decis au votat numai protosinectul Dr. Badescu, directorul pedagogiei Drăgălina, avocatul Dr. Ionescu și economul Suciu. Toți ceilalți reprezentanți — în majoritate români — în frunte cu președintele comitetului parohial și deputat sinodal și congresual Burdia, cu profesorul dela *»Institutul pedagogic și diaconul Dr. Ionescu, învățătorul confesional Velcu etc.* au votat pentru estradarea numitului fond pe sama proiectatului gimnaziu.

La temniță. Curia din Budapesta a respins cererea de nulitate pe care a înaintat-o colegul nostru Stefan Pop dela *»Libertatea«* în contra sentinței aduse de tribunalul din

Cluj, care pentru un apel electoral l-a osândit la *3 luni temniță și 800 cor. amendă.*

În curând dl Pop va trebui să plece la Seghedin, unde este loc vacant: numai acum a scăpat d'acolo celalalt redactor al *»Libertății«*, dl Ioanovici. Unul iese, altul intră la temniță, asta-i soarta jurnaliștilor români.

Sufragiul universal în Austria.

După atâtea neînțelegeri între partidele diferitelor popoare din Austria, *sufragiul universal s'a primit în fine și în casa seniorilor* (Herrenhaus). După o vorbire lungă și interesantă a ministrului-prezident bar. Beck, în care acesta accentuează situația geografică-politică expusă a monarhiei Austriei și necesitatea colaborării tuturor popoarelor ei cu aceleași drepturi, pentru menținerea puterii, a luat cuvântul baronul Harrach (dreapta), care într-o vorbire bogată și plină de entuziasm combate ideea de a se introduce pluralitatea votului, adevărată posibilitatea ca un cetățean să aibă mai multe voturi. *»Pluralitatea votului, zice Harrach, ar însemna o anomalie, căci s'ar putea, îndată ce se introduce votul plural, ca d. e. servitorul mai bătrân decât 35 ani să aibă două voturi, până când stăpânul mai tânăr numai un vot. Prin introducerea pluralității s'ar forma națiuni de prima, a doua și a treia mână. Mai ales rutenii și cehii par a fi prin votul plural foarte neîndreptățiți. Deci on. casă, continuă oratorul, între împrejurările prezente nu e nimic mai sănătos ca primirea sufragiului universal. Consecințele unei eventuale respingeri a reformei din partea casei seniorilor vor fi așa de grele, încât nimeni, cu atât mai puțin casa magnaților va fi în stare a le suportă. Prin introducerea sufragiului universal vor fi și naționalitățile din Ungaria îndestulite, iar ideea unei Austrii-mari va fi cu un pas mai aproape de realizarea ei. De sigur că nu sunt optimist și de aceea împărtășesc și eu temerile, cari acum sunt la ordinea zilei, dar cred, că în momentul acesta, când stăm așa zicând în tratative de pace cu Ungaria, trebuie să facem aici la noi pace și să ne unim contra tendențelor distrugătoare ale maghiarilor.*

Vorbirea contelui de Harrach a fost primită cu ovații entuziaste; aceasta denotă avântul puternic, pe care l-a luat ideea sufragiului universal și a unei Austrii-mari și în straturile cele mai înalte din Austria. Iată ideea lui Aurel Popovici susținută și în casa seniorilor.

Concertul societății „Petru Major“.

Activitatea semestrului acestuia atât de rodnică, de bogată și de românească a societății *»Petru Major«* a fost încununată cu un concert dat în seara de 15 Dec. în sala cea mare dela *»Saskör«*. Societatea depuse silințe extraordinare întru organizarea acestei festivități. Se pare că avântul de interes și de muncă manifestat anul acesta la societate a avut darul miraculos de a atrage până și interesul și concursul coloniei românești de aici. Ceea-ce nu s'ar fi bănuțit nici odată, acum s'a înfiripat: un cor românesc în Budapesta alcătuit din domnișoarele românce localnice și din studenții români.

Dl Dr. Leonida Domide a primit această grea sarcină de a instrui și a dirigea corul și societatea îi va mulțumi acestui fost membru al ei care totdeauna a fost atât de muncitor pentru binele societății.

Cuvântul de deschidere al președintelui societății, Pompiliu Nistor a accentuat însemnătatea colaborării dintre colonie și tinerime și nu a ascuns nici păcatul acestuia din urmă: prea puțin interes pentru societate. Corul mixt a avut două puncte: *»Fântână cu trei izvoare«* (G. Dima) și *»Brumărelul«* (I. Murășanu) Chiar și ca exterior corul a fost o desfătare pentru ochi, o saibă de românce tinere și vioaie în rândul întâi. Ca succes, el a desmintit în chip strălucit toate proferirile pesimiste atingând maximul de precizie, putere și desăvârșire cu puțință în astfel de împrejurări. *»Brumărelul«* ale cărei soluri au fost cântate de d-șoara Veturia Popp și de dl Mărcuș, a fost bisat.

Au urmat apoi două puncte: Liszt: *»Oh! quand je dors«*, G. Bizet: *»Bergerette«* și mai târziu E. Popp, *»Marea curge«* și *»Supt arini«*: I. Murășanu: *»Flori de nufăr«* și Gh. Dima *»Supt fereasta mândrei mele«*, toate cântate nu de vre-o persoană ocazională sau diletantă, ci de artistă în cel mai adevărat înțeles al cuvântului, d-șoara Valeria Popp. Numele ei mă scutește de-a mai stăruți asupra acestor puncte. O voce de o putere, finețe, mlădioșie, strălucire, o artistă de școala ei desăvârșită și de acel farmec cuceritor ar fi un eveniment ori-unde, în ori-ce sală și în fața ori-cărui public. Aplausele fără sfârșit au dovedit că publicul știe înțelege și aprecia un astfel de eveniment. Ele au mai stors artistei un punct: *»Dui, dui«* un cântec popular din patria artistei, Maramurășul, plin de naiva drăgălașie și simplitate a poporului nostru.

Dar seara aceasta ne-a mai adus încă o mare desmerdare a urechilor. A fost o surpriză și o descoperire: dl Vasile Drumar. El a cântat din violină două bucăți: Hauser *»Cântec de seară«* și Bazzini *»Le rond des Lutins«* cu o virtuozitate și o școală care ne face să bănuim într-unul un viitor artist.

Înterupând aceste puncte de muzică, dl Const. Bucșan a citit conferința: *»Primăvară literară«*, făcând publicul cunoscut cu noua mișcare literară dela noi din Ardeal.

După program dans. Domnișoare puține dar harnice la dans. Animație, veselie bună și sinceră.

Public românesc puțin, nici unul dintre d-nii deputați.

Corul mixt a avut următoarele membre: dnele Crăciunel și Domide, d-șoarele Veturia și Cornelia Popp, d-șoarele Mezey, Forchescu, Ciubuș și Egri.

Proces pentru agitație.

Procurorii maghiari s'au pus pe lucru. Presburgul, Rosenbergul, Oradea, Clujul, și-au făcut datoria. Cum să rămână îndărăt Aradul? Agitatorii trebuie repuși. Și sunt mulți, deci pe ei!

Seria au început-o cu cercul Șiriei. Luni au fost dați în judecată pentru *»agitare în contra ungarilor«* avocatul dr. Jacob Hotăranu, președintele partidului național în cercul electoral Șiria, apoi preotul Ioan Iercoșan și țărânel George Roșiu din Pâncota.

Despre decursul procesului primim următorul raport:

Senatul se compune din președintele Bittó József, juzii Nagy și Heller. Procuror L. Szokolczai. Acuzății se prezintă cu apărătorii lor dr. Cornel Ianču și L. Fazecaș, substitutul dlui dr. St. C. Pop, împedecat prin moartea băiatului său de a se prezenta în persoană.

Se citește actul de acuză, conform căruia dl dr. I. Hotăranu e acuzat, că cu ocaziunea vorbirii-program a dlui deputat dr. St. C. Pop, ținută în Pâncota la 22 Aprilie 1906, în vorbirea sa de deschidere ar fi zis către alegătorii români: *»nu vă lăsați la unguirii aceștia cu haine negre, cari trăiesc din sudoarea voastră și sug sângele vostru«*. Dl I. Iercoșan e acuzat, că tot atunci ar fi zis *»nu vă lăsați sedușii de gunoiul acesta,«* iar G. Roșiu cu aceea, că ar fi provocat poporul să ia puștile dela jandarmi.

Acuzății resping acuza. Declară, că cu ocaziunea vorbirii-program, o ceată de năbădăioși din partidul 48-ist au venit ca să zădărnicească adunarea.

Dl Hotăranu spune, că dânsul ca președinte a

cerut repetit jandarmilor ca să delătore elementele turbulente, dar nu l'au ascultat. Atunci dânsul grăind către alegătorii români, arătând spre ceata turbulenților, cari fluerau și strigau »abzug,« a zis: »Vedeți dragii mei, cum au venit prietenii vostri meșteșugari, cari trăiesc după spatele voastre, să zădărnicească adunarea voastră și să vă asmuțe! Voi însă fiți pe pace. Nu vă dimitați la ilegalități. Să le răsplătiți cu aceea, că nu veți cumpăra dela ei de azi încolo nimic.«

Di Iercoșan asemenea spune, că el a voit să calmeze, nu să agite, când a zis, că alegătorii români să nu se lase seduși de cei ce vreau să provoace.

Di G. Roșiu neagă să fi agitat contra jandarmilor.

Urmează ascultarea martorilor.

E nostim, că sunt citați 16 martori, toți străini; jandarmi și din ceata celor cari au venit să facă gălăgie și să provoace. Nici un singur martor român nu a fost citat, deși acuzații au cerut-o aceasta la timpul legal. Dintre martori notarul Gherba întărește aserțiunile dlui Dr. Hotăran și spune că el nu a auzit să fi vorbit contra ungușilor.

Szupinyi Imre, Schmidt Jozsef, Lele Gustav facionează conform acuzei. Ceialți 12 martori spun că dl Hotăran și dl Iercoșan au vorbit despre »negrețe« nu despre unguși și în special despre 48-iști, cari erau prezenți. Recunosc că ei au făcut gălăgie și au voit să zădărnicească finiera vorbirii program.

Nici un martor nu e în stare a reproduce românește frazele incriminate și frazele ce unul le atribue dlui Hotăran, altul le dă în gura dlui Iercoșan și vice-versa. Ba unul zice, că dl dr. St. C. Pop a folosit frazele incriminate!

Peste tot la ascultarea martorilor se observă din partea tribunalului o animozitate, care nu se poate restălmăci.

Apărătorul dr. C. Iancu cu provocare că nici un jude și nici notarul nu posed limba română, cere aplicarea translatorului oficial. Tribunalul nu admite. Tendința e evidentă.

După terminarea ascultării martorilor dr. C. Iancu într-o motivare de 1/2 oră cere ascultarea a 70 martori români. Spune că dacă e vorba de agitație, atunci aceea ar fi observat-o în prima linie cei căror le-a sunat agitația. E foarte curios, că dintre 500 români, cari au fost prezenți, nici unul nu e chemat ca martor, ci sunt ascultați aceia cari înșiși recunosc că ei au fost cei cari au provocat scandal!

Citează din Schiller, cuvintele profunde și foarte potrivite: »Scotianul nu poate fi drept față de britani«. Proverb vechiu; și e o datină bătrână, ca înaintea legii, britanul contra scotianului și vice-versa, nici când nu poate fi martor. Această curiosă lege a produs-o necesitatea și în legi bătrâne se cuprind adânc înțelese. În interesul reputației justiției maghiare cere admiterea martorilor insinuati.

Apărătorul L. Fazecaș cere asemenea.

Procurorul Szokolczai motivează pentru respingerea cererii apărătorilor, pe baza, că ascultarea lor ar costă *spese multe*. Apărătorii tratează după merit acest motiv ridicol și foarte caracteristic pentru modul de judecare a dlui procuror.

Tribunalul respinge cererea apărătorilor și declară că nu află de necesară ascultarea martorilor insinuati. Apărătorii insinuă caz de nulitate.

Procurorul își rostește recuisitorul, cerând pedepsirea aspră a acuzaților. Incunjură însă a spune că acuzații ar fi agitat contra națiunii maghiare ci zice »contra ungușilor«.

Apărătorii declară că fiind despoiați de armele dovedirei nu pot face alta decât a arată că acuzații nici chiar folosind aserțiunile acuzei nu au comis agitație în contra ungușilor. Ar fi foarte trist dacă nația maghiară s'ar identifica cu niște băiețandri, scandalagii din Pâncota. Cer achitarea.

Tribunalul se retrage și după o dezbateră scurtă — foarte caracteristică — se reîntoarce și publică sentința:

Di dr. Iacob Hotăran și dl I. Iercoșan se declară vinovați pentru agitație contra »ungușilor« iar dl G. Roșiu pentru agitate la fapte punibile și pentru acestea dl dr. I. Hotăran se judecă la 3 săptămâni închisoare de stat și 100 cor. amendă, dl I. Iercoșan 2 săptămâni și 100 cor. iar dl G. Roșiu 2 săptămâni și 100 cor., și sunt obligați a suporta toate spesele.

Notoric e, că tribunalul a aflat agitație și în astfel de fraze, cari procurorul nici nu le-a incriminat, *ceace e contrar procedurii penale*.

Apărătorii au insinuat apelată pentru a fi achitați, iar procurorul pentru agravare!

Pasărea mălai visează.

Cartea neamurilor din Timișoara care acum iscălește în loc de Măglaș pe un anumit Cirovici*) a aflat atinși cercului »neamurilor« prin învățarea dlui Russu Șirianu pe la Caransebeș, anume când fusese la desvălirea monumentului. Se înțelege, după metoda vechiu, sub masca altora, acum sub masca foii săptămânale a »Renașterei«. Ci-că dl Russu Șirianu ar fi umblând în »preajma episcopiei din Caransebeș.« Ceea-ce ar fi raliat acum pe cei învățați sub lozincă »să ne emancipăm de tovarășia și frățietatea cu aradanii«. Hic Rhodus...

Dacă într'adevăr acest efect de cimentare ar avea vizitele dlui Russu Șirianu în Caransebeș, atunci ar merge cel puțin odată pe săptămână ca să binemerite de recunoștința tuturor românilor de bine, că a încheat rândurile resfirate ale Caransebeșenilor și a vindecat o rană de pe trupul nostru bisericesc național. Da ori ba? căci dl Russu e gata de plecare.

Despre aradani se știe ce sentimente de înaltă venerațiune simțesc față de Prea Sfințitul episcop Popea și sfetnicul lui dinlăuntru părintele archimandrit Musta. Aceste raporturi esclud ori-ce cochetărie a aradanilor cu episcopia din Caransebeș. Lumea care are ochi să vadă, știe însă și despre samsarlicul conului Costa din Caransebeș care a întemeiat »Școala nouă« din Caransebeș sub patronagiul din Sibiu de unde să promite pușorul mângăitor a cărui Herold este conul Costa, adevă neprihănitul Burdea, care și în Caransebeș face samsarlicul episcopiei după metoda cu care a făcut samsarlicul politic din Budapesta.

Această taină lumea o știe, afară de »bărbatul de multă valoare și greutate« care — se zice — a văzut altă taină în vizitele dlui Russu la Caransebeș și va vedea până-i va veni și rândul Birăuțului dânsului, care și lui îi va descântă așa:

»Bărbatul de valoare și greutate din dosul »Renașterei« m'a ținut de al seu.

»Eu eram în punga guvernului.

»Pușorul e episcop iar eu rid în punni! Ceterum cenzeo... este scenăria unui vis din cuibul neamurilor.

Iarăș contingentul militar.

Budapesta, 24 Dec.

Este preseara Crăciunului catolic. În toate părțile capitalei să aprind luminițele pomului de Crăciun. Viața politică a intrat într-o scurtă clipă de repaus. Cel puțin astfel se constată într'un ziar oficios local care apare seara. *Liniște sârbătorească* să intitulează entrefiletul în care să decretează liniștea în în mod oficios. Dar ea este numai aparentă. Căci pe cerul albastru și senin al politiceii să desprinde un punct negru întâi mic care va crește însă și va întuneca tot hotarul.

O, chestiune care pâruse că a dispărut de pe orizontul politiceii revine acuma, anunțându-se întâi sfios și modest, dar care va stârni noi furtuni și noi crize: mărirea contingentului militar. Peste vre-o 8—10 zile

Culegător de »buchi«. Nota culegătorului.

ministrul președinte Wekerle va merge la Viena unde împreună cu împăratul și cu ministrul comun de război va dezbate chestiunea aceasta. Urcarea contingentului nu mai poate suferi zăbavă. Reforma artileriei se va desăvârși anul viitor, o mie de tunuri nouă vor fi puse în serviciul armatei și ele cer urcarea contingentului. Este o chestiune grea, dar se nădăjduște, că actualul guvern și mai ales primul-ministru Wekerle va izbuti să o deslege în chip satisfăcător.

Știrea aceasta o culegem din »Neue Freie Presse«. De unde ajunge ziarul acesta să afle astfel de amănunte cu 10 zile înainte? Evident el este inspirat în mod direct de către guvern!

Știrea aceasta nu-i decât un sol prevestitor al guvernului menit să sondeze terenul și să pregătească spiritele pentru această nouă tradare a coaliției. Ea nu putea fi pusă în circulație decât numai cu prealabila învoire a cabinetului întreg. D-nii Kossuth, Apponyi și Polónyi, ca să nu mai amintim decât pe ministri kossuthiști, par a să fi învoit cu urcarea contingentului militar, fără nici o concesiune sau cu una foarte neînsemnată în schimb.

Dacă ne amintim condiția fundamentală a pactului dintre coaliție și coroană, înlăturarea chestiunilor de ordin militar de amândouă părțile și acesta ar trebui să ne lase nedumeriți. Rezolvirea chestiilor militare și realizarea pretențiilor militare ungușești să amânase până după crearea noii leji electorale. Oarecare a renunțat, la aspirațiile ei militare? Răspunsul nu-l putem încă ști. Dar să pare că da, ea a spus să se hotărască de-a înghite hapul amar al urcării contingentului fără dulceața comandai ungușești.

Se pare, că guvernul și mai ales miniștrii coaliției s'au îndulcit la putere. Este un adevăr foarte vechi și care vecinic se documentează din nou: în psihologia opozantului ajuns la putere să petrece totdeauna prefacere adâncă.

De aici din fotoliul acesta vezi lumea numai decât altfel, a zis un ministru francez. Domnii Kossuth și soții încă au fost supuși miraculoasei puteri de prefacere a fotoliului. Ochii lor au primit niște ochelari noi, văd printr'o priză specială pe care noi ceștialți ministri nu o cunoaștem și care probabil arată toate într'o lumină blândă, împăcătoare și trandafirică.

Ce vor zice însă ceilalți domni din coaliție, mai ales tinerii, năvalnicii, nemulțamiți și lipsiți încă de — priză cea făcătoare de minuni?

De peste săptămână.

Sufragiul universal primit și în Casa Seniorilor. Viena, 22 Dec. În ședința de ieri Casa Seniorilor a dezbătut asupra proiectului de lege privitor la sufragiul universal. Președintele Windischgrätz deschizând ședința, a dat cuvântul lui Cedik, raportor al proiectului de reformă electorală, și anume a propus primirea sufragiului universal.

Contele Thun, fost prim-ministru zice: Deși cu mare silă, dar în fine votează proiectul.

Prim-ministrul Beck vorbește pentru primirea proiectului. Aduce mulțumiri contelui Thun pentru atitudinea sa demnă (furtunoase aplauze). Intre altele a zis: »In anul

viitor va fi o schimbare în relațiunile noastre cu Ungaria. Trebuie să ne întărim p'atunci. Iar aceasta nu se poate face decât prin sufragiul universal».

După vorbirea primului-ministru s'a suspendat ședința, care a urmat apoi seara la 6 și jum. Votarea asupra sufragiului universal s'a făcut noaptea la 11 și jum. Sufragiul universal s'a primit cu majoritate covârșitoare, nefiind contra decât 15 inși.

Proiectul va fi curând sancționat de M. Sa și pe 15 Ianuarie se va publica în foaia oficială »Wiener Zeitung«. Primul-ministru baron Beck va fi numit conte cu acest privilegiu. Se vor decora alte multe persoane politice.

— **Alegere de preot.** Duminecă în 10/23 Decembrie s'a ținut alegerea de paroc în frunțașă comună Chelmac, protopresbiteratul Lipovei. Dintre 4 recurenți s'a ales cu o majoritate covârșitoare de voturi tinărul preot Ignatie Vișoiu. Felicitări!

— **Alegătorii din comitatul Timișului.** În cele nouă cercuri electorale din comitatul Timișoarei sunt 26.350 de alegători, cu 193 mai mulți ca în anul trecut. Numărul alegătorilor în singuraticile colegii e următorul:

Aradul-Nou	2375
Cocota	2571
Bechicherecul-mic	2450
T-Recaș	2323
Ciacova	2311
Ritberg	2781
Moravița	2408
Lipova	2521
Biserica-Albă	6610

În colegiile subliniate majoritatea alegătorilor o formează românii, deci cercuri cari trebuie cercite pentru deputații naționaliști.

— **Alegere de preot.** În Sân-Miclăușul-mic a fost alegere de preot. Dintre doi recurenți a întrunit majoritatea voturilor diaconul Petru Mărșeu, cancelist la conzistorul diecezan.

— **Spălarea arapului.** Privitor la cele scrise de noi în n-rul dela 19 Dec. (că dl Birăuțiu a vândut tipografia și foaia sa dlui Vlad după ce i-s'au asigurat avantajii mai multe) »Poporul Român« de Sâmbătă scrie următoarele:

»Suntem autorizați din partea partidului să declarăm, că nu avantajii mai mari l'au îndemnat pe dl Birăuțiu să strice contractul cu dl Burdea, ci numai simțul de datorie față de neam, și dragostea pentru cei cari l'au sprijinit vreme de 5 ani, dl Birăuțiu dimpotrivă, vânzând »Poporul Român« partidului național român a adus o însemnată jertfă materială».

O ia de sus »Poporul Român«: vorbește în numele partidului.

În numele partidului putem însă vorbi și noi, și »Gazeta« și »Telegraful« și »Drapelul« și »Libertatea«, căci toți servim cu aceeași credință partidul. Și finem a constată, că în chestia dlui Birăuțiu toate foile românești au avut aceeași atitudine: osândă fără apel, pentru cele cinci luni de trădare fără precedent în viața presei române. Când caută să spele arapul, confrății dela »Poporul Român« primenit riscă a se pune în contradicție cu opinia publică română, cu însuși partidul deci.

»Simțul de datorie față de neam« nimeni nu l'a bruceat mai brutal decât dl Birăuțiu și a trece așa ușor la ordinea zilei peste trădarea comisă, ar fi a stabili un precedent periculos.

Credem deci că mai suscitatul comunicat este un act de — complezanță. Bucuria dlui Vlad și a celorlalți deputați, cari atâta vreme au fost patronii dlui Birăuțiu, și au scris în »Poporul Român«, o înțelegem și ne bucurăm și noi că au zmulș ziarul din ghiarele lui Burdea. Dela acce-

stă bucurie însă și până a face apologia celui care înainte cu puține zile era tovarășul lui Burdea și-a luat și pe Decembrie subvenție dela guvern, trebuie să se tragă o linie de demarcație...

Să nu se uite că în Octombrie dl Birăuțiu »nu găsisse garanție că deputații nostri vor putea asigura existența foii,« și nu înțelegem ce jertfă materială a putut aduce cel despre care »Libertatea« de alaltăieri, (bine informată) ne asigură că era aproape de faliment.

Ori-cât ne-ar măguli de altfel faptul, că noua redacție a »Poporului Român« numai »Tribuna« îi face cinstea să-i adreseze — comunicat în numele »partidului«, totuși ne permitem întrebarea: de ce nu răspunde și celor scrise în »Libertatea«, care l'a tratat nu se poate mai aspru pe dl Birăuțiu?... Ori va răspunde de aci încolo și »Libertății«, și »Gazetei«, și »Drapelului«, care chiar în numărul din urmă în articol de fond arată imoralitatea săvârșită de arapul pe care »Poporul Român« vrea să-l scoată alb, »cu simț de datorie față de neam« și chiar cu simțul de jertfă?!...

— **Știre ziaristică.** Cu mărul de Sâmbătău începând »Poporul Român« apare având în frunte ca editor-proprietar pe dl dr. Aurel Vlad, deputat și face iarăși politică națională. S'a încheiat astfel un capitol din urâtul scandal Burdea-Birăuțiu și s'a pus capăt politice și uneltirilor cari erau menite să otrăvească viața noastră publică, să producă desamăgiri și zăpăceală indeosebi în masa țaranilor români.

Hirotonire. P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp a hirotonit Marți întru preot pe Al. Chișozan pentru parochia Beba Veche și întru diacon pe Petru Popa.

— **Alegere de preot.** Nimicindu-se alegerea de preot din Moneasa, s'a făcut nouă alegere, întrunind majoritatea voturilor Octavian Tămășdan.

— **Din Vrani ni-se scrie:** »Românii din Vrani cetind în »Tribuna« întristătoarea știre, că dl deputat Coriolan Brediceanu și venerabilul frunțaș al vieții noastre publice este grav bolnav, în ziua de stul Nicolae au mers la sta biserică, unde s'au ținut rugăciuni pentru grabnica lui însănătoșare.»

Și din acestea șire trimise spre publicare, se poate vedea lămurit cât de tare este legătura dintre poporul român și deputații nostri, căci nu mai între oamenii ce se iubesc se fac astfel de manifestațiuni de dragoste.

— **Osândiții.** Din 15 marinari cari au luat parte la revolta echipajului cuirasatului »Potemkin« și cari s'au supus de bună-voie judecății tribunalelor la întoarcerea lor din România, unul a fost condamnat la patru ani muncă silnică, ceilalți la înrolarea în detașamente de disciplină pe timp de un an și jum. până la doi ani.

— **Un prânz de 1250 de franci d'o persoană.** Un bogătaș american, John Haman, vind să-și inaugureze noul său palat a invitat 48 persoane la un prânz de lux. Programul mesei a fost copiat după menu-ul Ducelui de Alba aranjat în onoarea micului prinț de Asturia.

Mâncările s'au servit în taler de aur masiv, Doamnelor și domnișoarelor prezente li s'a oferit ca aducere aminte căie un ciasornic de aur artistic lucrat iar cavaleriilor câte un degetar de aur pentru mici buchete de pus la butonierul hainei.

— **Creștini buni.** Ni-se scrie: În ziua Stului Nicolae a. c. s'a ridicat parastas întru memoria fericitului în Domnul a vrednicului și neuitatului nostru fost prim-notar comunal Nicolae Serb care nu numai ca ofician de model a fost iubit din partea tuturor, dar a fost iubit și ca adevărat fiu credincios al bisericeii sale și român bun.

Actul parastusului s'a săvârșit de cătră M. O. domni Iosif I. Ardelean, Vasile Beleş, parochi și Ioan I. Ardelean, preot capelan.

Cu ocaziunea aceasta mult stimatul domn Dimitrie Machi Ardelean, notar comunal în Gyula-Varșand a dăruit 10 coroane pentru a proveadă câțiva școlari săraci cu cărți și revizitele necesare.

Pentru această faptă marimonioasă în numele școlărilor îi exprim mulțămîntă publică.

Traian Tabic,
inv. gr.-or. român.

— **Un incident** care face mare șgomot s'a întâmplat Sâmbătă la Petersburg.

Era serbarea ordinului »Sf. Gheorghe«. După tradiție, toți cavalerii ordinului, soldați și ofițeri, sunt primiți la palat de către țar. Dar anul acesta militarii au fost inspectați și perchițio-nași de către poliția secretă, la gara Tsarsko-selo, ceea-ce i-a revoltat. Prezența mai multor spioni decorați ilegal cu crucea sftului Gheorghe care e foarte apreciată în Rusia a indignat pe soldații, cari și-au câștigat decorația pe câmpurile de luptă din Manciuria.

Cavalerii erau foarte amăriți, când i-a primit țarul. Ei i-au povestit toate mizeriile ce au îndurat și se plâneră împotriva administrației care le refuză penzii meritate.

Aceste declarații au impresionat pe împărat, dar au scos din sărite mai ales pe marii duci, cari voră să silească pe soldați să tacă.

Aceștia din urmă le-au răspuns însă cu îndrăzneală.

Achitat. Timișoara, 14 Dec. Azi s'a pertractat procesul intentat preotului George Popescu din Chevereș, pentru agitație ce ar fi comis la alegere când a ocărit pe țaranii Trifu Popa, Teodor Albu, Pavel Maidan și Petru Popoș, cari corteșiau pentru șvabul Henrich Antal și cari au făcut apoi arătare contra preotului lor pentru că a avut să-i rețină dela calea rușinei naționale. Apărătorul dlui G. Popescu a fost dr. Aurel Cosma. Tribunalul neaflând dovedită acuza, a achitat pe preotul Popescu.

— **700 emigranți aradani.** Acum de sărbători, s'a publicat statistica celor emigrați anul acesta din Arad. Numărul lor este de 700. Cei mai mulți meseriași (unguri). Sunt însă și destui plugari români și lucrători cu ziua.

Nu-i nimic... Avem în oraș lumină electrică!

Ginnaziul din Beiuș în primejdie. În numărul dela Crăciun, pentru a face bucurie »patrioților« șoviniști, »Budapesti Hirlop« aducând amănunte despre ancheta făcută în contra profesorilor ginnaziului din Beiuș »cari n'au comis de altfel lucruri grave«, — spune că se meditează la statificarea acestui ginnaziu.

Apponyi, așa se vede, ține să se distingă și el arătând dușmănia împotriva școlilor române. Asta drept răsplătă fomănilor păcătoși cari în Bihorul întreg au ales numai deputați kossuthiști.

— **Câți universitari sunt în Budapesta.** Universitatea din Budapesta a avut în semestrul I al anului trecut 6691 ascultători, în semestrul II 6068. În semestrul II au fost înscrși: la teologie 83 studenți, la drepturi 3345, la medicină 1905, la filozofie 1349. După confesiune au fost în semestrul II: 2614 rom. cat., 139 gr. cat., 160 gr. or., 619 reformați, 431 ev. aug., 10 unitari și 2093 ovrei, dintre cari 561 la medicină (la medicină ovreii au fost în majoritate absolută). Femei au fost la universitate: 176. Profesori au fost: 91 ordinari, 40 extraordinari, 3 suplenți și 142 docenți privați.

— **Cutremurul de pământ din San-Francisco.** După datele statistice, de curând apărute, cutremurul de pământ din San-Francisco întâmplat în luna lui Aprilie a făcut daună de 25.000 de case și edificii. Suma asigurărilor se urcă la 235 milioane dolari, iar paguba la 340 milioane dolari.